

■

Evaluering af Lift – unge ud af ensomhed

Implementering, resultater og læring fra programmets første tre år

September 2025

Indhold

1	Indledning	1
1.1	Hovedkonklusioner	1
1.2	Disposition for den afsluttende evaluering	3
2	Hvad er Lift?	4
2.1	Status på Lift.....	4
3	Værdien for de unge	7
3.1	Betydningen af vejledning	7
3.2	Forudsætninger for at handle på ensomhed	7
3.3	De unges selvbillede og oplevelse af ensomhed	9
4	Organisering og implementering i kommunerne	12
4.1	Kommunal forankring af Lift.....	12
4.2	Forankring af Lift-vejlederfunktionen.....	13
4.3	Lokale erfaringer med opbygning af samarbejdsmodel	14
4.3.1	Nysgerrig og involverende proces	14
4.3.2	Tydelig rollefordeling	15
4.3.3	Fleksibilitet og ensomhed på dagsordenen	15
5	Opsporingen	16
5.1	Målgrupper for opsporingen	16
5.2	Barrierer for samtykke og deltagelse i Lift	18
5.2.1	Frygt og skam ved at give samtykke	19
5.2.2	Manglende viden om Lift og ensomhed	19
5.2.3	Relationen til dem der præsenterer opsporingen	20
6	Samtaler med en Lift-vejleder	23
6.1	Styrker ved Lift-vejlederfunktionen	23
6.2	Afgrænsning af rollen som Lift-vejleder.....	24
6.2.1	Antallet af Lift-samtaler.....	24
6.2.2	Lift-vejledernes rolle i opsporingen og afhjælpende tilbud	25
6.2.3	Balance mellem opgaver og ressourcer	25
7	Interventioner	27
7.1	Sammenhæng mellem afhjælpende tilbud og varige fællesskaber	27
7.2	Kortlægning og udvikling af interventioner	28
8	Værdien for de involverede aktører	31
8.1	Systematisk opsporing og henvisning	31
8.2	Samarbejde mellem kommune og civilsamfund	31
8.3	Sprog om ensomhed.....	32
9	Datagrundlag og metode	33
9.1	Opsporingsdata, registreringsdata og pulsmålinger	33
9.2	Interviews med lokale projektledere, Lift-vejledere og lokale aktører.....	34
9.3	Interviews med unge	34

1 Indledning

"Lift – unge ud af ensomhed" (herefter Lift) – arbejder for, at alle unge, der føler sig svært ensomme, bliver set og tilbydes hjælp, der er skræddersyet den enkeltes behov, og får støtte til at indgå i meningsfulde relationer. Lift er et samarbejde mellem Mary Fonden, Esbjerg Kommune, Vejle Kommune, Ballerup Kommune, Foreningernes Hus, Frivillighuset Vindrosen, Ventilen, DGI og Headspace Danmark. Dansk Center for Mindfulness ved Aarhus Universitet og DEFACTUM bidrager også til programmet, der er støttet af Lauritzen Fonden og Det Obelske Familiefond. Lift er et udviklingsprojekt, som undervejs i projektperioden er blevet opbygget, udviklet, implementeret og evalueret i de tre partnerskabskommuner: Esbjerg, Vejle og Ballerup.

Formålet med denne evaluering er at samle læring, der kan støtte Esbjerg, Ballerup og Vejle kommuner i at forankre Lift, og som samtidig kan danne grundlag for Mary Fondens videre arbejde med Lift, tilpasning af modellen samt udbredelse af Lift til andre kommuner. Evalueringen belyser både virkningen af Lift samt erfaringer med og implementering af projektets centrale elementer, herunder Lift-vejlederrollen og udviklingen af en lokal samarbejdsmodel. Evalueringen tager afsæt i data indsamlet løbende i perioden 2024-2025. Evalueringen giver et samlet billede af, hvordan Lift opleves af unge og involverede aktører, hvilken forskel Lift gør, samt hvilke erfaringer og udfordringer der har præget arbejdet undervejs.

Hovedkonklusionerne beskrevet i afsnit 1.1 neden for bygger på følgende datakilder:

- Data om antallet af unge, som har deltaget i opsporingen i de tre kommuner, og hvor mange der er identificeret som svært ensomme. Disse data bruges også som nulpunktsmåling for opfølgende målinger.
- Data fra Lift-vejledernes registreringssystem om, hvor mange unge der har haft samtaler med en Lift-vejleder og er blevet henvist til afhjælpende tilbud og varige fællesskaber
- Spørgeskemabesvarelser fra unge, som har haft en samtale med en Lift-vejleder, hhv. 2, 5 og 10 måneder efter den første samtale.
- 36 interviews med lokale projektledere, Lift-vejledere og øvrige lokale aktører.
- 23 interviews med unge, der har haft minimum én samtale med en Lift-vejleder
- Observationer af opsporingssessioner på samlet tre ungdomsuddannelser i Esbjerg og Vejle. I forlængelse af hver af disse har vi afholdt et fokusgruppeinterview med 3-5 unge.

I afsnit præsenterer vi datagrundlaget og de anvendte metoder nærmere.

1.1 Hovedkonklusioner

Systematisk opsporingsindsats bidrager til at afstigmatisere ensomhed

Lift har introduceret en systematisk opsporingsindsats, der identificerer svært ensomme unge. Dette er ifølge både lokale projektledere, Lift-vejledere og øvrige lokale aktører en af de store styrker ved Lift. 7.347 unge har på tidspunktet for den afsluttende evaluering deltaget i opsporingen. Heraf er 899 unge blevet identificeret som værende svært ensomme, svarende til ca. 12 % af dem, som har deltaget i opsporingen. Arbejdet med opsporingen af svært ensomme unge har derudover bidraget til at afstigmatisere ensomhed, samt skabt et fælles sprog for de

involverede aktører.

Lift gør en forskel for flere unge

Evalueringen viser, at flere unge i høj grad oplever, at deres deltagelse i Lift gør en forskel for dem. De unge er særligt glade for få sat få sat ord på deres følelser og at komme i et rum, hvor de bliver lyttet til og taget seriøst. Flere unge bliver klogere på, hvad deres følelser betyder, og de oplever, at de bliver bedre i stand til at gøre noget ved ensomheden. Flere unge oplever også, at de bliver bedre i stand til at søge hjælp, og en stor del af de unge får opbygget et bedre selvbillede og føler sig i sidste ende også mindre ensomme. Trods disse positive tendenser er det dog vigtigt at være opmærksom på, at den positive udvikling ikke er gældende for alle unge i Lift. Der er også en gruppe af unge, som fortsat er svært ensomme på trods af deltagelsen i projektet. Dette indikerer, at nogle unge umiddelbart er sværere at hjælpe end andre, og at disse unge har brug for en mere vedvarende indsats over længere tid, hvis de skal få det bedre.

Det er en udfordring at få unge til tage imod hjælpen fra Lift

60 % af de opsporede unge giver samtykke til at blive kontaktet af en Lift-vejleder, og 38 % af disse takker ja til samtalen med en Lift-vejleder. Dette indikerer, at der er en væsentlig andel af de svært ensomme unge, som Lift ikke har mulighed for at hjælpe.

Flere unge nævner, at de har været i tvivl om, hvorvidt de skulle give samtykke, da de enten ikke ønskede at forholde sig til deres følelser eller frygtede, at andre skulle konfrontere dem med deres følelser. Flere unge nævner også, at de har været usikre på formålet med opsporingen og Lift i det hele taget. Lift er et udviklingsprojekt, og de enkelte kommuner har løbende afprøvet forskellige måder at rammesætte opsporingen. Erfaringerne herfra viser, at de bedste resultater opnås, når opsporingen præsenteres af en, som har viden om ensomhed og Lift, som de unge er trygge ved, og som har dedikerede ressourcer til at gennemføre opsporingen systematisk. Erfaringerne viser dog også, at det er vanskeligt med én interaktion at sikre, at de unge alle bliver reflekterede om ensomhed, inden de deltager i opsporingen.

Behov for afgrænsning af Lift-vejlederrollen

Lift-vejlederne har en afgørende rolle i Lift, og deres relation til de unge skaber stor værdi. Lift-vejlederne skal dog balancere deres ønske om at opbygge tillidsfulde relationer til de unge med behovet for at henvise de unge videre til relevante tilbud. I mange tilfælde oplever vejlederne, at de unge har brug for mere støtte end 1-2 samtaler, hvilket har ført til, at nogle vejledere afholder flere samtaler med den enkelte unge. Samtidig har vejlederne i nogle tilfælde påtaget sig opgaver som at følge de unge til nye tilbud eller selv etablere gruppeforløb, hvilket på den ene side skaber stor værdi, men på den anden side kan sløre grænserne for Lift-vejledernes rolle og kræve flere ressourcer, end der er afsat. Derfor er der behov for, at de enkelte kommuner tydeligt definerer Lift-vejledernes rolle og laver retningslinjer for, hvordan Lift-vejledernes indsats bedst balanceres mellem relationsarbejde, intervention og videre henvisning. Det er ikke et problem, at samtalerne med Lift-vejlederne kan være værdifulde og afhjælpende i sig selv – snarere tværtimod. Men det er et problem, hvis Lift-vejledernes rolle ikke er afgrænset og afstemt med de tilgængelige ressourcer.

En involverende proces og klar fordeling bidrager til en velfungerende samarbejdsmodel

I alle tre kommuner er det lykkedes at skabe velfungerende lokale samarbejdsmodeller. Implementeringen af Lift kræver klar rollefordeling samt lokale tilpasninger, der respekterer prioriteter og arbejdsgange hos de aktører, man ønsker at involvere i projektet. Aktørerne skal kunne se sig selv i projektet, og det må ikke blive for indgribende i deres daglige praksis. Derfor er det vigtigt, at der i opstarten af projektet bliver sat god tid af til at få identificeret og involveret de relevante aktører på en god måde, og at få omsat den åbne involvering til en samarbejdsmodel

med tydelig rollefordeling. Jo tidligere dette er på plads, jo bedre fundament er der for at implementere Lift på en god måde.

Lift er en anledning til at styrke samarbejdet mellem kommune og civilsamfund

I de tre kommuner har arbejdet med Lift styrket samarbejdet mellem kommune og civilsamfund. Dette skyldes bl.a., at den lokale projektledelse i alle tre kommuner er forankret kommunalt, mens Lift-vejlederne er forankret på tværs af kommunen og civilsamfundet. Samarbejdet har bl.a. medvirket til et bredere lokalt kendskab til forskellige tilbud og styrkede relationer blandt aktørerne i den enkelte kommune, der arbejder med ensomme unge.

1.2 Disposition for den afsluttende evaluering

I **kapitel 2** beskriver vi kort Lift samt giver en status på, hvor mange unge der har deltaget i opsporingen til Lift, som er blevet identificeret som svært ensomme, og som er kommet videre i programmet.

I **kapitel 3** viser vi, hvordan de unge oplever, at Lift har givet dem et sprog for ensomhed, styrket deres handlekompetence og gjort dem bedre i stand til at søge hjælp, opbygge relationer og føle sig mindre ensomme.

I **kapitel 4** beskriver vi organiseringen og forankringen af Lift i de tre kommuner, ligesom vi præsenterer lokale erfaringer med opbygningen af en lokal samarbejdsmodel.

I **kapitel 5** sætter vi fokus på, hvordan opsporingen af ensomme unge er en af Lifts største styrker. Vi gennemgår også de barrierer, der gør det svært for nogle unge at give samtykke og tage imod hjælp, herunder skam, frygt og manglende kendskab til Lift.

I **kapitel 6** fokuserer vi på de unges møde med Lift-vejlederne, og hvordan samtalerne opleves som meningsfulde og trygge, men også skaber dilemmaer ift. vejledernes rolle og afgrænsning.

I **kapitel 7** ser vi på, hvordan Lift hjælper unge ind i fællesskaber gennem afhjælpende tilbud og nye indsatser, der tilpasses deres behov.

I **kapitel 8** præsenterer vi, hvordan Lift har skabt værdi ved at styrke opsporing af ensomme unge, fremme samarbejde mellem kommune og civilsamfund, gøre samtaler om ensomhed mere legitime og lette unges vej til fællesskaber.

I **kapitel 9** beskriver vi datagrundlag og metode for evalueringen, herunder brugen af opspøringsdata, registreringsdata, pulsmålinger samt interviews med projektledere, Lift-vejledere, aktører og unge.

2 Hvad er Lift?

Lift bygger på et ønske om at løfte flere unge ud af ensomhed. Den grundlæggende tanke er, at alle svært ensomme unge skal have mulighed for at blive opdaget og få hjælp, uanset om de er i gang med en uddannelse eller ej. En vigtig del af Lift er derfor en systematisk opsporingsindsats, som tager udgangspunkt i et spørgeskemabaseret opsporingsværktøj, som DEFACTUM har bygget op omkring UCLA-skalaen. Spørgeskemaet anvendes til at identificere og opspore svært ensomme unge. De opsporede unge bliver kontaktet af en Lift-vejleder, som efterfølgende gennemfører samtaler med den unge, og som – afhængigt af den unges behov – hjælper vedkommende videre til et relevant tilbud.

Projektet udvikles og afprøves i samarbejde med Esbjerg Kommune, Vejle Kommune og Ballerup Kommune og involverer desuden flere aktører på tværs af kommunerne – f.eks. uddannelsesinstitutioner, sociale organisationer og frivillige foreninger.

Lift skaber potentielt værdi for tre forskellige målgrupper.

Den første målgruppe er den primære målgruppe – nemlig de unge. Her henvises der til de unge, der som minimum møder en Lift-vejleder efter opsporingen. Projektpartnerens forventning er, at disse unge igennem forløbet vil få et sprog for deres følelser om ensomhed, et overblik over deres handlemuligheder og samtidig også styrkede kompetencer til at kunne handle på de muligheder. Dette vil gøre de unge bedre i stand til at tale om deres ensomhed, opsøge hjælp og derfor også blive bedre integreret i nye og eksisterende fællesskaber. I sidste ende skal dette bidrage til, at de unge føler sig mindre ensomme.

Den anden målgruppe er de unge, som alene har deltaget i opsporingen. Det vil sige de unge, som har gennemført spørgeskemaet, men som af forskellige grunde ikke kommer til at have mere at gøre med Lift. At deltage i opsporingen og høre om Lift kan have en forebyggende effekt, da de unge vil få mere viden om, hvad ensomhed er, og hvor man kan søge hjælp, hvis man på et tidspunkt oplever ensomhed. Tilmed kan deltagelse i opsporingen potentielt bidrage til at aftabuisere ensomhed blandt de unge.

Den tredje og sidste målgruppe er de lokale aktører, som er involverede i projektet i de tre kommuner. Projektpartnerens forventning er, at Lift kan bidrage til et fælles sprog om ensomhed og samtidig være en anledning til at få opbygget relationer til eller styrke samarbejdet mellem aktører i kommunerne. Lift vil ligeledes potentielt kunne styrke sammenhængen mellem de eksisterende tilbud i kommunen og dermed også bidrage til, at flere unge blive henvist til de rigtige tilbud.

2.1 Status på Lift

Tabel 1 viser en oversigt over antallet af deltagende unge i de tre partnerskabskommuner.

Tabel 1: Oversigt over antallet af deltagende unge i de tre partnerskabskommuner (per 20. maj 2025)

	Ballerup Kommune	Vejle Kommune	Esbjerg Kommune	Samlet
Antal elevbesvarelser	2.506	3.039	1.802	7.347
Antal opsporede elever	292	356	251	899
Opsporingsprocent	12 %	12 %	14 %	12 %
Opsporede elever med samtykke (sagt ja til at blive kontaktet og er kontaktet)	152	248	142	542
Samtykkeprocent af opsporede	52 %	70 %	57 %	60 %
Antal unge, der har takket ja til samtale med Lift-vejleder	45	105	54	204
Samtaler i procent af samtykke	30 %	42 %	38 %	38 %
Antal unge, der er henvist til andre tilbud	20	71	30	121

På evalueringstidspunktet har 7.347 unge besvaret spørgeskemaet til opsporingen. Det svarer til cirka halvdelen af de cirka 14.000 unge i alderen 16-19 år, som bor i de tre kommuner.¹ Særligt i Ballerup Kommune har en stor del af de unge deltaget i opsporingen, mens andelen er lavest i Esbjerg Kommune. Det er et vigtigt forbehold i disse beregninger, at også unge uden for de tre kommuner har deltaget i opsporingen, hvis de går på en ungdomsuddannelse beliggende i en af de tre kommuner. Samtidig vil unge med bopæl i de tre kommuner, som går på en ungdomsuddannelse i anden kommune, ikke have deltaget i opsporingen. I praksis er andelen af kommunernes unge, som har deltaget i opsporingen, derfor formentlig lavere. Alligevel indikerer tallene, at Lift på tidspunktet for evalueringen er kommet langt med at etablere en systematisk opsporing i de tre kommuner. Det er også afspejlet i vores interviews, hvilket vi uddyber i kapitel 4.

Blandt de 7.347 unge er 899 unge blevet identificeret som svært ensomme, svarende til 12 % af de samlede besvarelser. Dette er lidt under Lifts indledende forventning om, at cirka 14 % ville blive identificeret som svært ensomme. Det er også under de 18,9 % i aldersgruppen 16-24 år, som ifølge Den Nationale Sundhedsprofil fra 2023 viser tegn på ensomhed.² Selvom vi ikke kan udelukke, at nogle unge ikke har været ærlige i deres besvarelser i opsporingen, er det vores indtryk, at det udviklede spørgeskema generelt lykkes med at opspore svært ensomme unge. Dette understøttes også af, at DEFACTUM konkluderer, at UCLA-9 har høj validitet og brugervenlighed og derfor er et validt, relevant og anvendeligt redskab til opsporing af ensomhed blandt unge med henblik på at kunne tilbyde støtte.

En af de største udfordringer for Lift har gennem hele projektperioden været, at cirka 60 % af de opsporede unge giver samtykke til at blive kontaktet af en Lift-vejleder, og at kun cirka 38 % af disse ender med at mødes med en Lift-vejleder. Det betyder, at der samlet set er 204 unge ud af de 899 opsporede, der er endt med at blive en del af Lift. En del af forklaringen på dette er, at det tager tid for de unge at komme gennem flowet fra opsporing til Lift-samtale, hvorfor der formentlig er flere af de nyligt opsporede unge, som i sidste ende vil deltage i en samtale med en Lift-vejleder. Dette er dog ikke den primære forklaring, hvilket vi uddyber i kapitel 4.

¹ Kilde: Statistikbanken.dk (FOLK1A).

² Undersøgelsen måler ensomhed ved indekset Three-Item Loneliness Scale (T-ILS). Det er muligt at opnå en score i intervallet nul til ni, og jo højere score, desto tydeligere tegn på ensomhed. Grænseværdien for tegn på ensomhed er defineret til en score på syv eller derover. 740 personer i aldersgruppen 16-24 år har besvaret undersøgelsens spørgeskema.

Det er i den forbindelse interessant at bemærke, at en markant højere andel af de opsporede unge i Vejle Kommune giver samtykke til at blive kontaktet, end tilfældet er i Esbjerg og Ballerup kommuner.

Endelig ender 121 af de 204 unge, som deltager i en Lift-samtale, med at blive henvist til andre tilbud. Også her er der formentlig en forsinkelse i tallene, som betyder, at en større andel af de 204 unge faktisk ender med at blive henvist til andre tilbud. Det er ikke nødvendigvis et problem for Lifts virkning, at flere unge ikke bliver henvist til andre tilbud. Dette skyldes særligt, at Lift-samtalerne i flere tilfælde i sig selv er blevet en intervention med flere end de oprindeligt til-tænkte samtaler og med gennemførelse af gruppeforløb. Dette uddyber vi i kapitel 6 og 7.

3 Værdien for de unge

Dette kapitel fokuserer på den forskel, de unge oplever, at deltagelsen i Lift har gjort for dem. Kapitlet fokuserer på unge, der har haft minimum én samtale med en Lift-vejleder. Forventningen i projektet er, at de unge gennem mødet med Lift-vejlederen og deltagelsen i afhjælpende tilbud får et sprog for deres ensomhedsfølelse, et overblik over deres handlingsmuligheder, samt får styrket deres handlekompetence. Dette sætter de unge i stand til bedre at sætte ord på deres ensomhed og opsøge hjælp i og uden for Lift, så de i højere grad bliver integrerede i eksisterende og nye fællesskaber og dermed også føler sig mindre ensomme.

3.1 Betydningen af vejledning

Generelt har de unge haft en positiv oplevelse med Lift. De unge fremhæver særligt, at samtalerne med enten Lift-vejlederne eller nogen fra de afhjælpende tilbud har været værdifuldt. Disse unge uddyber med, at det har hjulpet at få snakket med nogen om deres følelser, og en ung siger: *"det har handlet meget om at tage konflikten op og at få snakket ud om det. Det er primært det som jeg havde brug. Det var rart, at der var en, der sad og lyttede"*. De unge giver samtidig udtryk for, at samtalerne hjælper dem med nye perspektiver og til at blive klogere på deres følelser: *"Jeg tror, at jeg har fået nye og flere perspektiver, hvordan jeg ser på de fællesskaber jeg er i. F.eks. at jeg ikke skal tage alting personligt og lade være med at tage mine følelser for meget med ind i det. Så generelt er jeg blevet bedre til at håndtere mine følelser"*. Flere unge nævner også, at samtalerne hjælper dem med at forstå ensomhed på en ny måde. En ung siger eksempelvis: *"Ham jeg snakkede med til det (...) hjalp virkelig meget. Jeg blev klogere på mine egne tanker og det hjalp mig ud af den boks, jeg følte jeg skulle være i"* med henvisning til, at den unge følte, at vedkommende skulle passe ind i et bestemt fællesskab. For flere unge har samtalerne dermed også givet dem en større forståelse for, hvad ensomhed er, og at deres følelser er okay. Samtidig giver de unge udtryk for, at de nu også er nemmere at snakke med om deres følelser. Dette perspektiv understøttes også af spørgeskemaresultaterne.

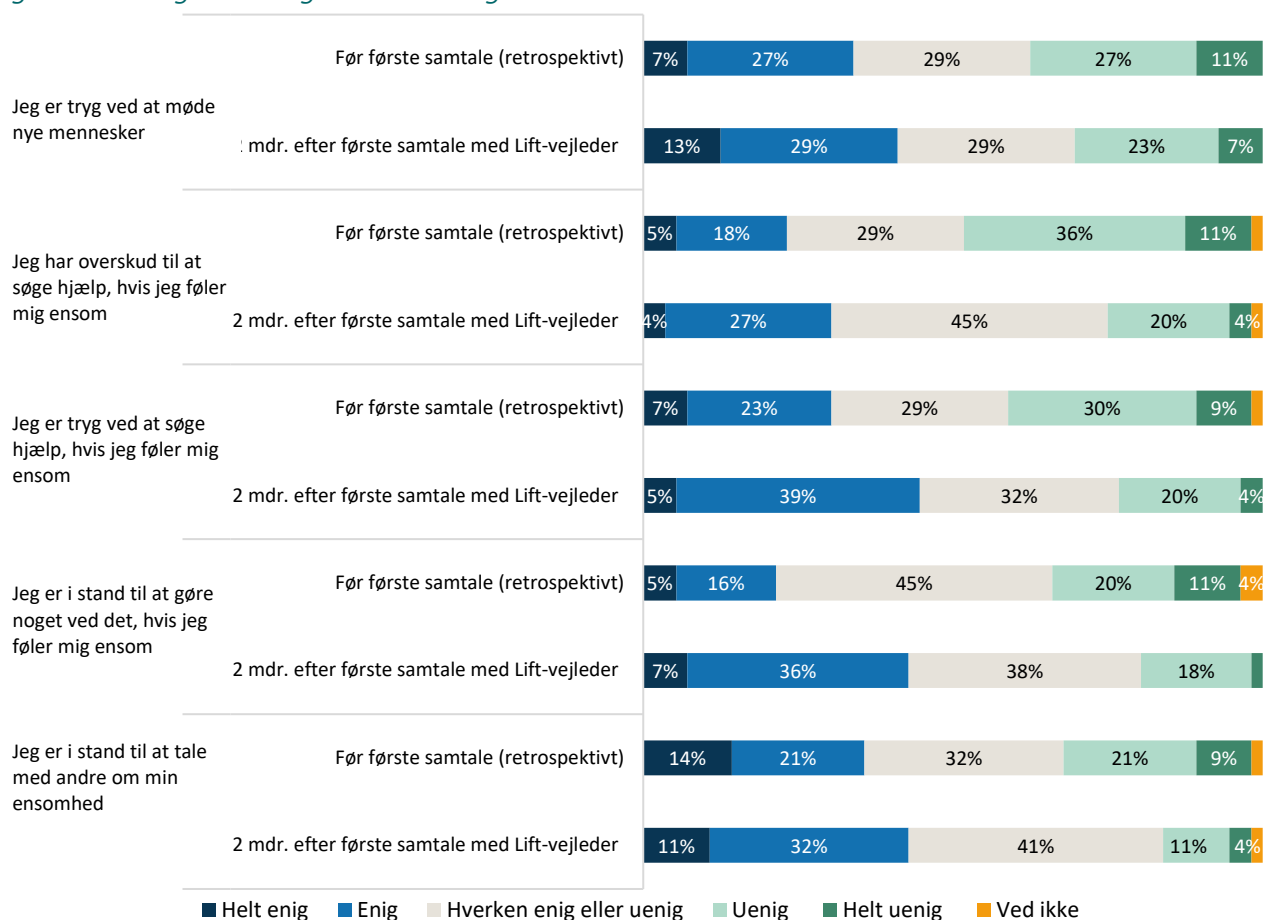
De unge fortæller, at Lift hjælper med vejledning og løbende støtte til at finde en retning, som de selv ikke har overskud til at finde. Her spiller Lift-vejlederne en central rolle med deres evne til at opbygge relationer, være nysgerrige, vedholdende og opsøgende. Deres kompetencer og tilgængelighed er med til at sikre, at de unges forløb er tilpasset den enkelte unges behov – og det mærkes i interviewene med de unge. En ung udtaler f.eks.: *"Lift ligesom dirigerer én videre og hjælper én, hvis man ikke selv ved, hvad man skal gøre. De ligesom lifter en"*. En anden beskriver Lift-vejlederens rolle på følgende måde: *"Jeg ser det lidt som en guide eller en personlig træner"*. En tredje påpeger: *"Det er rart at være koblet til en person, som ikke er ens familie eller venner"*, mens en fjerde fremhæver at: *"Lift-vejlederen har gjort det nemmere at snakke om ting, og selv om ensomhed måske er et tabu, så er det ikke længere så svært at sige det højt"*.

Der er altså ingen tvivl om, at de unge oplever stor værdi af samtalerne med Lift-vejlederne – og i flere tilfælde også af de afhjælpende tilbud.

3.2 Forudsætninger for at handle på ensomhed

Figur 1 viser de unges forudsætninger for at handle på deres ensomhed 2 måneder efter deres første samtale med en Lift-vejleder, samt deres vurdering af forudsætningerne før denne samtale. Figuren viser, at der har været en positiv udvikling på flere områder.

Figur 1: Udviklingen i de unges forudsætninger

Note: n = 56, Kilde: Baseret på spørgeskemadata fra første pulsmåling, udarbejdet af Pluss.

De unge vurderer i højere grad, at de er i stand til at tale med andre om deres ensomhed. Konkret er der otte procentpoint flere, der er enige i dette, og 15 procentpoint færre, som er decideret uenige. De unge føler også i højere grad, at de er i stand til at gøre noget, hvis de er ensomme, er trygge ved at søge hjælp, har overskud til at søge hjælp samt er trygge ved at møde nye mennesker. Dette indikerer, at de unge i højere grad føler sig i stand til at reagere og handle på deres ensomhed.

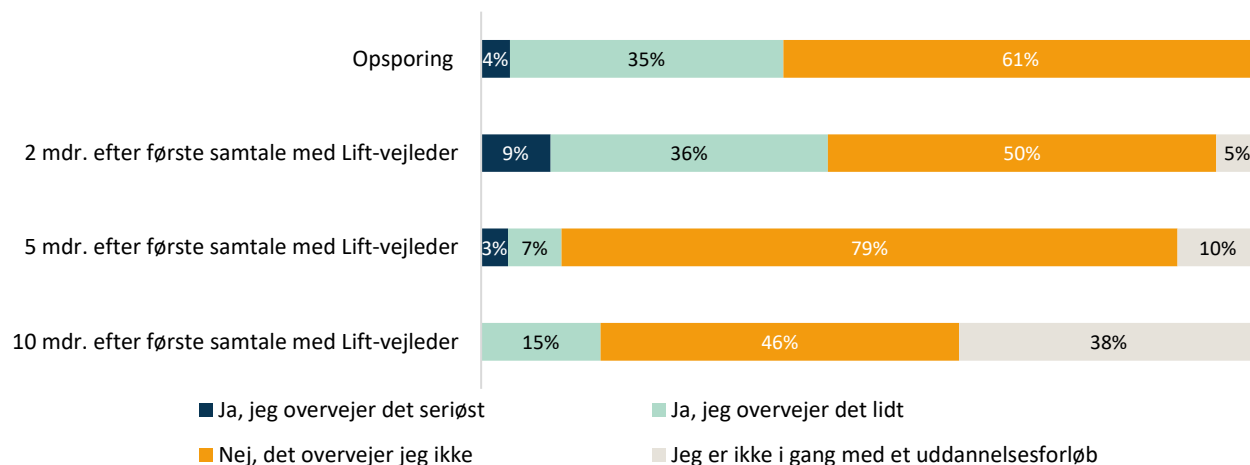
De interviewede unge giver også udtryk for, at de nu har bedre forudsætninger for at handle på deres ensomhed. En ung udtaler f.eks.: "Jeg er klart blevet mere opmærksom på tilbud og kurser, der er mulige. Jeg kendte ikke de forskellige steder og havde nok ikke opsøgt dem selv før". En anden ung udtaler også direkte, at "Jeg synes, jeg føler mig bedre rustet til at håndtere ensomhed i fremtiden". Som det fremgår af figur 9 i kapitel 7, har flere unge også modtaget/opsøgt hjælp eller støtte efter første samtale med en Lift-vejleder, hvilket understøtter, at de unge i højere grad også handler på deres ensomhed.

Gennem opsporingsskemaet og de løbende pulsmålinger har det været muligt at følge de unges overvejelser om at droppe ud af deres uddannelse. Resultaterne fremgår af figur 2. Der er en svag negativ udvikling fra opsporingen til målingen 2 måneder efter første samtale med en Lift-vejleder. I opsporingsskemaet overvejer 39 % at droppe ud, mens andelen stiger til 45 % 2 måneder efter første samtale med en Lift-vejleder. Andelen falder imidlertid drastisk 5 og 10 måneder efter den første samtale. Dette skyldes potentielt, at der er færre unge, som har

besvaret spørgeskemaet 5 og 10 måneder efter, og at de unge, som besvarer disse spørgeskemaer, kan være dem, som i lavest grad overvejer at droppe ud af deres uddannelse.

Hvis vi sammenligner de 13 unges besvarelser fra spørgeskemaet 10 måneder efter Lift-samtalen med deres egne besvarelser ved opsporingen – eller de 29 unges besvarelser 5 måneder efter samtalen med deres opsporingsbesvarelser – ser vi også en positiv udvikling. Dette indikerer derfor, at den observerede udvikling i hvert fald ikke udelukkende skyldes selektion. En mulig tolkning af resultaterne er, at der går noget tid, før de unge oplever en effekt på deres generelle trivsel og motivation for deres uddannelse. Selvom ensomhed sjældent er den eneste forklarende faktor bag de unges overvejelser om at droppe ud, viser vores interviews med de unge også, at det i hvert fald er én væsentlig faktor. En ung fremhæver f.eks., at timingen med Lift har været vigtig for netop at fastholde den unge på dennes uddannelse: *"Jeg følte mig alene på det tidspunkt, så det passede godt ind i perioden (...). Jeg var uvenner med nogen fra klassen og gad ikke skole... så det var god timing"*.

Figur 2: Overvejer du at afbryde eller droppe ud af det uddannelsesforløb, du er i gang med?

Note: 'Opsporing': n = 56, '2 mdr. efter første samtale med Lift-vejleder': n = 56, '5 mdr. efter første samtale med Lift-vejleder': n = 29, '10 mdr. efter første samtale med Lift-vejleder': n = 13. Kilde: Baseret på opsporingsdata fra Lift-vejlederne og spørgeskemadata fra løbende pulsmålinger, udarbejdet af Pluss.

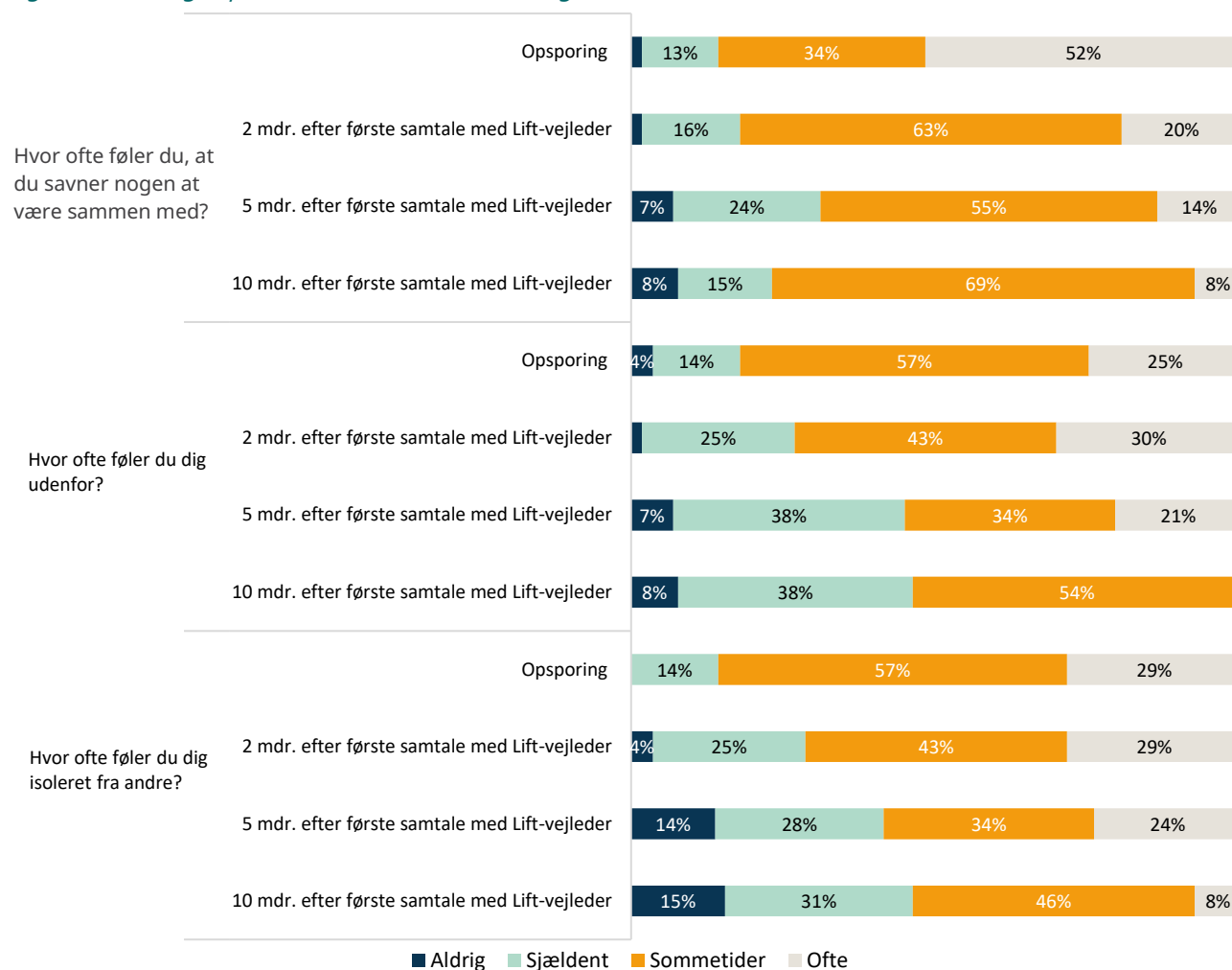
3.3 De unges selvbillede og oplevelse af ensomhed

Alle de interviewede unge giver udtryk for en overordnet tilfredshed med deres involvering i Lift, og vi får tydeligt indtryk af, at flere unge på den ene eller anden måde oplever forbedringer, siden de blev en del af Lift. En ung udtaler f.eks. følgende: *"Jeg er mindre ensom nu. Der er lang vej endnu, men jeg kan se, at jeg bevæger mig i den rigtige retning"*. Dette indikerer, at den unge anerkender, at ensomheden er svær at overkomme, men at vedkommende trods alt oplever en positiv udvikling.

Selvom de interviewede unge alle udviser tilfredshed med Lift, skal man dog være opmærksom på, at de ikke nødvendigvis er repræsentative for alle involverede unge i Lift. Vi kan dog også se en positiv udvikling, når vi sammenligner de unges angivelse af ensomhed i opsporingen med deres besvarelser af spørgeskemaerne hhv. 2, 5 og 10 måneder efter deres første samtale med en Lift-vejleder. Det fremgår af figur 3, at andelen, som svarer, at de "Aldrig" eller "Sjældent" føler sig udenfor, savner nogen at være sammen med eller føler sig isoleret fra andre, er højere 5 og 10 måneder efter første Lift-samtale end ved opsporingen. Også her ser vi en tilsvarende positiv tendens, hvis vi alene fokuserer på udviklingen siden opsporingen blandt de 29 og 13 unge,

som har besvaret spørgeskemaet hhv. 5 og 10 måneder efter deres første samtale med en Lift-vejleder.

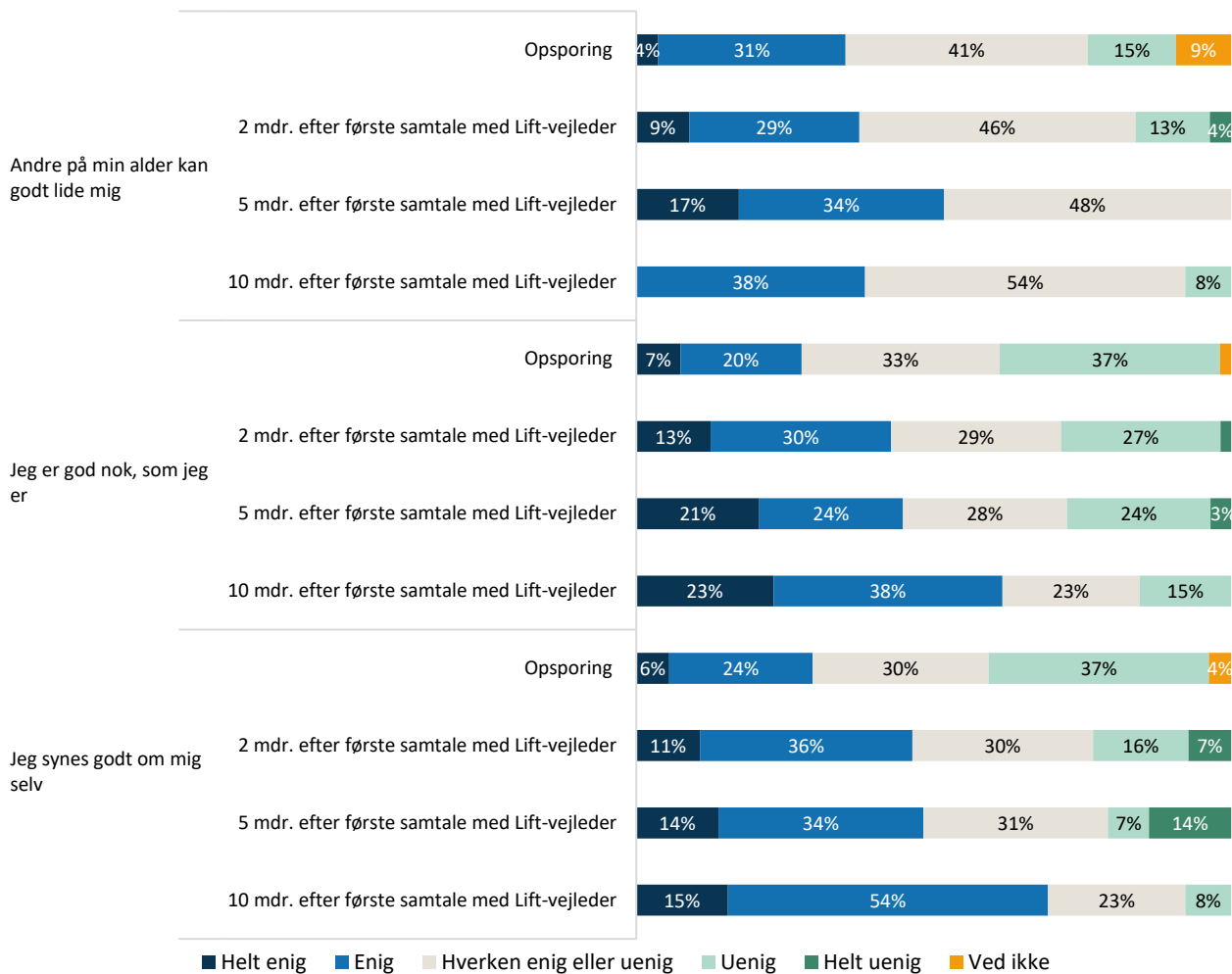
Figur 3: Udvikling i oplevet ensomhed blandt de unge

Note: 'Opsporing': n = 56, '2 mdr. efter første samtale med Lift-vejleder': n = 56, '5 mdr. efter første samtale med Lift-vejleder': n = 29, '10 mdr. efter første samtale med Lift-vejleder': n = 13. Kilde: Baseret på opsporingsdata fra Lift-vejlederne og spørgeskemadata fra løbende pulsmålinger, udarbejdet af Pluss.

Flere unge har også fået et bedre selvbillede. Således viser figur 4, at andelen, der svarer "Helt enig" eller "Enig" i udsagnene, er stigende. Stigningen er størst på spørgsmålene "Jeg er god nok som jeg er" og "Jeg synes godt om mig selv". Dette hænger formentlig sammen med, at de unge ved at være en del af Lift bliver opmærksomme på, at andre unge også har det dårligt, og at følelsen af ensomhed ikke betyder, at der er noget i vejen med dem. Med andre ord bidrager Lift med en perspektivering af ensomhedsfølelsen, som kan bidrage til, at de unge får et mere realistisk billede af sig selv. En ung siger f.eks.: "Hvis jeg ikke havde været en del af Lift, så var der nok ikke sket så meget (...) Det har givet mig indtryk af, at jeg ikke er speciel, og jeg ikke er den eneste, der går og har det lidt dårligt".

Figur 4: Udvikling i de unges selvbillede

Note: 'Opsporing': n = 56, '2 mdr. efter første samtale med Lift-vejleder': n = 56, '5 mdr. efter første samtale med Lift-vejleder': n = 29, '10 mdr. efter første samtale med Lift-vejleder': n = 13. Kilde: Baseret på opsporingsdata fra Lift-vejlederne og spørgeskemadata fra løbende pulsmålinger, udarbejdet af Pluss.

Opsummerende indikerer interviews og spørgeskemadata, at de unge i høj grad oplever, at deres deltagelse i Lift gør en forskel for dem. De unge er særligt glade for få sat ord på deres følelser og at komme i et rum, hvor de bliver lyttet til og taget seriøst. Flere unge bliver klogere på, hvad deres følelser betyder, og de oplever, at de bliver bedre i stand til at gøre noget ved ensomheden. Flere unge oplever, at de er i stand til at søge hjælp, ligesom en stor del af de unge får opbygget et bedre selvbillede og føler sig mindre ensomme. Samtidig er det dog vigtigt at være opmærksom på, at den positive udvikling ikke er gældende for alle unge i Lift, og at en gruppe af unge fortsat er svært ensomme på trods af deltagelsen i programmet. Dette indikerer, at nogle unge umiddelbart er sværere at hjælpe end andre, og at disse unge har brug for en mere vedvarende indsats over længere tid, hvis de skal få det bedre.

4 Organisering og implementering i kommunerne

De tre kommuner har haft forholdsvis stor frihed til at udvikle en lokal model for Lift, som bygger videre på eksisterende praksis og prioriteringer. Kommunerne er glade for denne fleksibilitet og oplever den som en forudsætning for, at der kan skabes tilstrækkeligt ejerskab til Lift i kommunerne til, at indsatsen kan videreføres efter projektperiodens afslutning. Flexibiliteten betyder dog også, at kommunernes forankring af Lift varierer på flere parametre. Formålet med dette kapitel er at give et kort overblik over forankringen i de enkelte kommuner samt ikke mindst, hvordan kommunerne hver især er gået til opgaven med at etablere en lokal samarbejdsmodel.

Nedenstående tabel viser et overblik over nogle af de mest centrale organisatoriske valg, kommunerne har truffet i implementeringen af Lift. Herunder bl.a. hvilken forvaltning Lift er forankret i, hvordan Lift-vejlederfunktionen er forankret, og hvorvidt den lokale projektleder også er en del af Lift-vejlederfunktionen.

Tabel 2: Overblik over organisatoriske valg i implementeringen af Lift per juni 2025

	Esbjerg	Vejle	Ballerup
Antal lokale projektledere	1	2	1
Forankring af lokale projektledere	Sekretariatet for Borger & Arbejdsmarked	Sundhedsforvaltningen (Folkesundhed) og Børne- og ungeforvaltningen	Den tværgående forebyggelsesenhed i Sekretariatet for Voksne og Sundhed
Forankring af Lift-vejledere	Headspace (1) og Esbjerg Kommune (1) samt tidl. Frivillighuset Vindrosen (1)	Foreningernes Hus (1) og Sundhedsafdelingen i Vejle Kommune (2)	Headspace (2) og Ballerup Kommune (1)
Antal Lift-vejledere	2 (tidl. 3)	3	3 (tidl. 4)
Er projektleder også Lift-vejleder?	Nej	Ja	Ja

4.1 Kommunal forankring af Lift

Ensomhed er som udgangspunkt en problemstilling, der går på tværs af de opdelinger i forvaltninger, som de fleste kommuner anvender. F.eks. kan ensomhed både være et relevant fokus i børne- og ungeforvaltninger, som ofte bl.a. har fokus på trivslen blandt 0-18-årige, og i sundhedsforvaltninger, som ofte bl.a. har fokus på forebyggelse og mental sundhed. Ensomhed kan også være et relevant fokus i arbejdsmarkedsforvaltninger, da ensomhed kan være et af de forhold, som bidrager til at holde unge uden for arbejdsmarked og uddannelse. De tre kommuner har da også valgt at forankre Lift på forskellig vis, jf. tabel 2. I Esbjerg er Lift forankret i Sekretariatet for Borger og Arbejdsmarked, i Ballerup i den tværgående forebyggelsesenhed og i Vejle i henholdsvis Sundhedsforvaltningen under Folkesundhed og i Børne- og ungeforvaltningen.

Uanset hvilke(n) kommunal forvaltning(er) Lift bliver forankret i, er det vigtigt at være opmærksom på, hvilke dagsordener, målgrupper og indsatser der findes i disse forvaltninger i forvejen, og systematisk at forholde sig til, hvordan hver af de relevante forvaltninger hver især kan og skal bidrage til arbejdet med ensomhed. Ellers er der en risiko for, at unge, som falder uden for den ansvarlige forvaltnings målgruppe, bliver "glemt". En vej til at sikre denne systematik kan

være at forankre Lift i to forvaltninger med to lokale projektledere, som Vejle Kommune har gjort. Det bidrager ifølge vores interviews til robusthed i implementeringen, når to politiske udvalg har ejerskab til Lift. Som en projektleder udtrykker det: *”Det her med at være to projektledere og flere aktører i forskellige afdelinger, som er meget involverede i projektet gør også meget godt, fordi (...) man når bredt ud. Det er meget vigtigt for os at få spredt det ud på tværs af forvaltningen.”* Modellen kræver dog også god kommunikation og klarhed om, hvem der er ansvarlig for hvad, så information eller ansvarsområder ikke falder mellem to stole.

4.2 Forankring af Lift-vejlederfunktionen

Alle tre kommuner arbejder, jf. tabel 2, med en model, hvor Lift-vejlederfunktionen er delt mellem kommunen og en civilsamfundsorganisation.

Både Lift-vejledere og lokale projektledere ser denne forankring som en styrke. Fordelen ved at forankre (nogle af) Lift-vejlederne i civilsamfundsorganisationer er ifølge interviewpersonerne, at de valgte civilsamfundsaktører har stærke vejledningskompetencer samt et stort kendskab og netværk til tilbuddene i det øvrige civilsamfund. Samtidig har nogle unge en ’systemtræthed’, som gør, at de hellere vil tale med en civilsamfundsaktør end med en medarbejder fra kommunen. Omvendt er fordelen ved også at have Lift-vejledere forankret kommunalt, at disse Lift-vejledere har et godt kendskab til kommunale, afhjælpende tilbud og en indgang til kommunens øvrige forvaltninger. Samtidig kan en delvis forankring af Lift-vejlederne i kommunen være med til at understøtte, at Lift forbliver en politisk prioritering i kommunen.

I både Vejle og Ballerup kommuner er den lokale projektleder (i Vejle én af de lokale projektledere) også Lift-vejleder (jf. tabel 2). Det bidrager til, at de får et dybt indblik i, hvilke dilemmaer der er forbundet med Lift-vejlederrollen i praksis. Således mener de lokale projektledere, der samtidig er Lift-vejledere, grundlæggende, at de har en god føling med de udfordringer, der er relateret til Lift-vejlederrollen. Samtidig oplever de Lift-vejledere, der ikke samtidig er lokale projektledere, at de bliver mødt med en stor forståelse for de udfordringer, de møder i deres rolle, og at de selv har indflydelse på, hvordan de går til opgaven som Lift-vejleder. Det er dog vigtigt at være opmærksom på, at den lokale projektleder ikke ender med at bruge så meget tid som Lift-vejleder, at de lokale projektledelsesopgaver – herunder særligt rollen som tovholder, der skal samle trådene og skabe det lokale partnerskab – bevidst eller ubevidst bliver underprioriteret. Vi har ikke observeret tegn på, at dette skulle være sket i praksis i Ballerup og Vejle kommuner, og i Vejle håndteres risikoen bl.a. også ved, at de har to lokale projektledere.

Uanset om alle eller nogle af Lift-vejlederne er forankret i civilsamfundsorganisationer, medfører ’uddelegeringen’ af en så central del af Lift et stort behov for koordination, videndeling og planlægning. Ellers er der risiko for, at motivationen og prioriteringen af indsatsen ikke er lige stor hos alle projektpartnerne, og at Lift-vejlederne kan ende med at blive klemte mellem forventninger fra to organisationer. Derfor er det vigtigt at skabe en struktur for samarbejdet mellem den lokale projektleder og Lift-vejlederne – særligt hvis den lokale projektleder ikke også selv er Lift-vejleder. Der har i alle kommuner været faste møder mellem projektlederne og Lift-vejlederne. I Esbjerg oplever den lokale projektleder f.eks., at det har fungeret rigtig godt at have faste møder hver uge, hvor hun og Lift-vejlederne tjekker ind. *”Det fungerer rigtig godt med noget struktur med tjek-ind hver tirsdag. Hvis Lift-vejlederne er i tvivl om noget, kan de ringe til mig, men de er efterhånden også meget selvkørende, så det var mest i starten.”*

Et andet opmærksomhedspunkt forbundet med at forankre dele af Lift-vejlederfunktionen i en civilsamfundsorganisation, som selv har tilbud til ensomme unge, er, at det også naturligt vil

medføre, at mange unge bliver henvist til netop disse tilbud. I den forbindelse er det vigtigt at være opmærksom på, at denne organisations tilbud ikke altid vil være det bedst egnede til de unges behov. Derfor er det vigtigt med en systematisk indsats, der skal modvirke det bias ved at gøre Lift-vejlederne opmærksomme på andre tilbud og skabe tillid hos Lift-vejlederne til, at disse tilbud også kan hjælpe de unge. I alle kommunerne har de lokale projektledere gjort en indsats for at skabe overblik over de eksisterende tilbud. Men som vi uddyber i kapitel 6, er det for flere Lift-vejledere en barriere at gøre brug af disse tilbud.

4.3 Lokale erfaringer med opbygning af samarbejdsmodel

Det er en kritisk succesfaktor for implementeringen og effekten af Lift, at de involverede kommuner får skabt velfungerende samarbejdsmodeller – herunder modeller, der tydeligt beskriver, hvilken rolle kommunen har, og hvilken rolle andre aktører i kommunen har (f.eks. civilsamsfundsorganisationer og uddannelsesinstitutioner).

4.3.1 Nysgerrig og involverende proces

De lokale projektledere er alle enige om, at det er vigtigt fra projektstart at tænke over, hvilke aktører der er relevante at have med i Lift – både i og uden for de kommunale forvaltninger. I Vejle beskriver en af de lokale projektledere, at *"det er vigtigt fra starten at få defineret fællesskaber, få etableret et fælles sprog om Lift – og i det hele taget samle de relevante folk fra starter"*. Det handler også om at være tydelig om, hvorfor arbejdet med ensomhed gennem Lift er så vigtigt og værdifuldt for aktørerne i kommunen. En gennemgående pointe er nemlig, at lokale aktører skal kunne se sig selv i projektet, og at det ikke må være svært for dem at få øje på deres egne fordele ved at være med. For at opnå dette er det nødvendigt at være agil og tilpasse den enkelte aktørs involvering i projektet til deres ønsker. En af de lokale projektledere i Vejle fortæller f.eks., at det er vigtigt *"at få snakket med enkelte aktører om, hvordan det kunne se ud for dem. Altså så de føler sig involverede, og så det bliver tilpasset dem. Man kan ikke bare komme med noget og smide det i hovedet på aktørerne – det skal være mere håndholdt"*. Generelt oplever de lokale aktører det også positivt, når samarbejdet er blevet tilpasset deres daglige arbejde, strukturer og behov. En elevcoach på en FGU fortæller f.eks., at de først havde sagt nej til at være med i Lift, men fordi der blev udvist en stor grad af fleksibilitet og velvillighed fra projektet, endte de med at takke ja.

Det er ikke altid nemt at tale Lift ind i lokale aktørers eksisterende dagsordener. En Lift-vejleder fortæller f.eks.: *"nogen kan føle, at vi kommer og er bedrøvelige, hvis vi kommer med indspark ift. ensomhed. Folk i forskellige funktioner i forvaltningen kan have svært ved at acceptere, hvis der pludselig kommer en og fortæller, hvordan ensomhed kan være relevant på deres område"*. Det vidner om, at det kan være svært at overbevise alle aktører om, at Lift tilbyder en god tilgang til arbejdet med ensomhed. Derfor er det også nødvendigt at afsætte god tid til processen med involvering af lokale aktører, da det er tidskrævende at få alle involveret på en god måde.

Projektledelsen i alle tre kommuner har arbejdet med involvering af mange og forskelligartede aktører fra start. Dette ud fra deisen om, at jo flere aktører der lykkes med at involvere, jo bedre forudsætninger er der for, at de kan forankre projektet bredt. I Vejle oplever den lokale projektleder, at de er lykkedes ift. *"involveringen af flere aktører i forskellige afdelinger, som er meget involverede i projektet. Det gør meget godt, fordi det hele tiden også handler om at sparre med hinanden, og så når man bredt ud. Derfor er det meget vigtigt for os at få spredt det ud på tværs af forvaltningen"*. I tråd med dette fortæller den lokale projektleder i Esbjerg, at det er vigtigt for forankringen, at man arbejder tværssektorielt: *"Noget af det som er vigtigt at tænke ind fra start er, at man tænker på tværs af forvaltninger – tværssektoriel tankegang er så vigtigt"*. Hun oplever desuden, at *"det er vigtigt at indtænke et bæredygtigt perspektiv fra start – det vil*

sige, at man hele tiden tænker på at involvere aktører, der kan spille en rolle i forankringen af projektet”.

Særligt når man involverer mange aktører på tværs af sektorer, bør man være opmærksom på, at formålet med Lift kan være forskelligt fra aktør til aktør. Som en lokal projektleder udtrykker det: *”Det kan være forskelligt, hvad formålet er for Mary Fonden, Lift-vejlederne, kommunen og de andre aktører – og her er det vigtigt med en tidlig forventningsafstemning og afklaring”.* Dette gør det blot endnu vigtigere at være fleksibel ift., hvordan de enkelte aktører bliver involveret i Lift.

4.3.2 Tydelig rollefordeling

Lift-vejlederne oplever, at det er vigtigt med et tydeligt partnerskab og klarhed om aktørerne heri, når der skal opbygges en lokal samarbejdsmodel. Det er vigtigt for dem, at man inden for den enkelte kommune er skarp på, hvilke organisationer der er med, og hvem man som Lift-vejleder kan række ud til. Med andre ord er det vigtigt, at den åbne og involverende tilgang på et tidspunkt også bliver omsat til en tydelig ansvars- og rollefordeling. I den forbindelse understreger de lokale projektledere også, at projektet ikke skal gøres unødvendigt komplekst, og at man med fordel kan trække på allerede eksisterende strukturer.

I Vejle har det f.eks. fungeret godt at afholde kaffemøder, workshops og temadage med relevante aktører, så de bliver bekendt med Lift: *”Det der er med til at få bygget bro mellem de forskellige aktører og samarbejdspartnere og er med til at finde ud af, hvordan man kan bruge hinanden, så man ikke skal opfinde den dybe tallerken”.* I tråd med dette oplever den lokale projektleder i Esbjerg, at man hurtigt kan komme til at overkomplicere Lift, og hun mener, at *”bare fordi det (Lift) ikke implementeres i sin rene form, så kan det stadig godt være en succes. På den måde er Lift både en model, men man kan også godt sige, at det i det hele taget er et mindset”.* I Ballerup har de introduceret Lift via det allerede eksisterende forum med fokus på unge i mistrivsel (FUME) for at *”sætte en krog i dem omkring Lift”*, hvilket de lokale aktører synes, har fungeret godt.

4.3.3 Flexibilitet og ensomhed på dagsordenen

På tværs af de forskellige erfaringer står det klart, at en lokal samarbejdsmodel med ejerskab og forankring lykkes bedst, når aktører inddrages med respekt for eksisterende strukturer og får mulighed for at forme deres egen rolle. Aktørerne fremhæver, at lokale projektledere og Lift-vejledere har vist flexibilitet, nysgerrighed og reel interesse i at tilpasse indsatsen til lokale forhold. En uddannelsesleder i Vejle fortæller f.eks., at de lokale projektledere *”har været vedholdende og engageret sig i vores virkelighed, og derfor endte vi med at være med. Og nu styrer hun os frem og inviterer os f.eks. med til forskellige arrangementer”.* Det er vigtigt at huske, at Lift fylder meget for projektledere og Lift-vejledere, men kun udgør en lille del af hverdagen for mange andre aktører. Derfor skal samarbejdet opleves som meningsfuldt og ikke som en ekstra byrde. At etablere en lokal samarbejdsmodel kræver ofte en opsøgende indsats og tilpasning af Lift, og det er afgørende, at der bliver afsat tid og energi til denne del af arbejdet – særligt i opstartsfasen.

Selvom Lift er forankret på forskellig vis i de enkelte kommuner, er det vores indtryk, at der i alle tre kommuner er en stærk organisatorisk forankring af Lift, og at Lift opleves som et initiativ, der er med til at binde forvaltninger og civilsamfund bedre sammen. Konkret nævner interviewpersoner fra alle tre kommuner, at Lift bidrager til at sætte fokus på en dagsorden, som ellers ikke har fået særskilt fokus i kommunerne, og at Lift har været en anledning til, at forvaltninger og civilsamfundsorganisationer i højere grad taler sammen og samarbejder om netop denne

dagsorden. Dette uddybes også i kapitel 8. Det tager dog også tid at få "masseret Lift ind" alle de steder, hvor det er nødvendigt. Somme tider kan det kræve gentagne forsøg på at etablere og definere de gode samarbejder med såvel uddannelsesinstitutioner som lokale, afhjælpende tilbud. Derfor er det også nødvendigt at være vedholdende omkring dette.

5 Opsporingen

Generelt fremhæver både Lift-vejledere og lokale projektledere, at opsporingen af ensomme unge er en af de centrale styrker ved Lift. Det skyldes, at man systematisk screener mange unge, der ellers ikke var blevet screenet. I den henseende har Lift været en anledning til at sikre et mere systematisk samarbejde mellem kommunerne og ungdomsuddannelserne om opsporingen af ensomme unge. Som en kommunal projektleder udtrykker det, er "*opsporingen mere systematisk i Lift, end den tidligere har været (...) Alt, vi har lavet før, er, at vi har stået i frikvarteret et par gange om året. Nu er det mere systematisk, og der ligger en fast aftale med ungdomsuddannelserne. Det har gjort en kæmpe forskel. Det er også meget mere seriøst, da der med Mary Fonden er lavet et valideret spørgeskema.*"

Mens nogle unge allerede under besvarelsen var bekendt med, at de nok ville blive identificeret som svært ensomme i opsporingen, er andre unge blevet overraskede over, at deres besvarelse på opsporingen indikerede, at de er ensomme. De unge fortæller i den forbindelse, at opsporingen derfor kan fungere som et opråb for dem, der godt ved, at noget er galt. Men samtidig kan opsporingen også sætte fokus på dem, der ikke nødvendigvis på forhånd var bevidste om, at de er ensomme.

I alle tre kommuner arbejder uddannelsesinstitutionerne med at styrke de unges trivsel. Uddannelsesinstitutionerne er dog også bevidste om, at deres trivselsinitiativer og vejledningsindsatser ofte ikke er tilstrækkelige, hvis de unge har udfordringer med ensomhed, og at det derfor er godt at lave partnerskaber (som f.eks. Lift), der kan hjælpe unge med de udfordringer, som ikke er skolerelaterede, og som uddannelsesinstitutioner derfor hverken har kompetencerne til eller ansvaret for at løse. På den måde oplever uddannelsesinstitutionerne Lift som et godt supplement til deres eksisterende arbejde, hvorfor de som udgangspunkt gerne vil bidrage til opsporingen.

Det er i den forbindelse positivt, at uddannelsesinstitutionerne oplever, at opsporingen er enkel at gå til, og at det ikke er en stor byrde for dem at bidrage til den. På et gymnasium beskriver en ledelsesrepræsentant f.eks., hvordan Lift er blevet koblet til den årlige trivselsmåling blandt eleverne: "*Vi kan gøre det samtidig med, at vi skal lave vores årlige trivselsmåling fra Børne- og Undervisningsministeriet blandt eleverne. Vi fletter opsporingen sammen med det. Vi har klassekoordinators, som faciliterer trivselsundersøgelsen i et undervisningsmodul – og det kan man ofte gennemføre på kortere tid end et helt modul. Derfor er det naturligt at fylde Lift ind der.*" I andre tilfælde er opsporingen blevet en naturlig del af trivselskoordinatorens eller elevcoachs arbejde.

I resten af dette kapitel beskriver vi de forskellige målgrupper for opsporingen nærmere samt ikke mindst, hvordan opsporingen konkret er foregået i de enkelte kommuner, og hvilke erfaringer de involverede aktører har gjort sig.

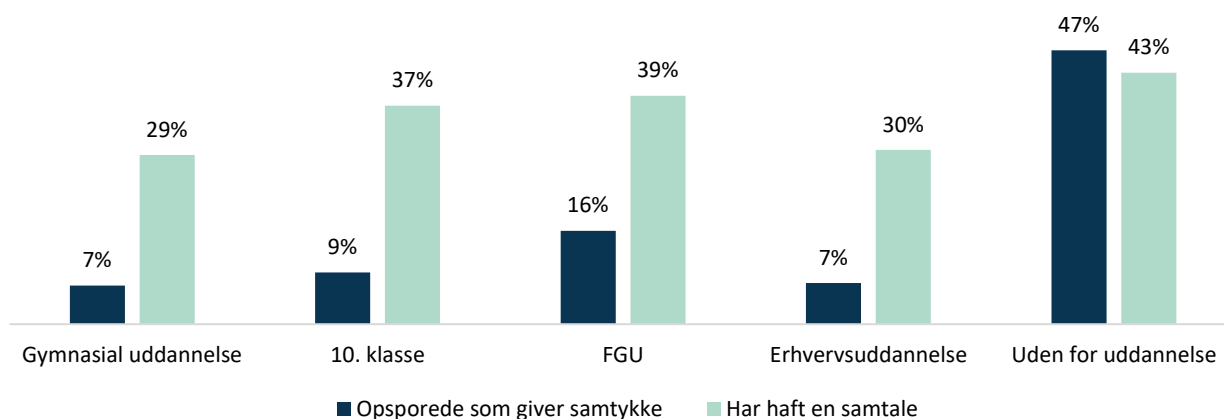
5.1 Målgrupper for opsporingen

Opsporingen bliver anvendt på forskellige typer af uddannelsesinstitutioner og blandt de unge, som ikke er i gang med en uddannelse eller et arbejde, og som derfor er en del af den

kommunale ungeindsats. For at give de unge det bedst mulige indtryk af Lift – og dermed øge sandsynligheden for, at de vælger at deltage i Lift, hvis de føler sig svært ensomme – er det vigtigt, at man i opsporingen er opmærksom på, at ungegruppen er meget forskellig.

Traditionelt er de gymnasiale uddannelser kendt for at have gode ungemiljøer, og det er derfor heller ikke overraskende, at andelen af opsporede med samtykke, jf. figur 5, er lavest blandt unge på disse uddannelser. Unge på en erhvervsuddannelse er ofte en mere sammensat gruppe – både ift. alder og skoleerfaringer – ligesom den omfattende praktik i hovedforløbene betyder, at de unge ikke altid får den samme tilknytning til dem, de påbegynder uddannelsen med, sammenlignet med de unge på gymnasiale uddannelser. Alligevel er andelen af opsporede med samtykke ikke større blandt denne gruppe af unge end blandt unge på gymnasiale uddannelser.

Figur 5: Andelen af opsporede unge, som giver samtykke, og som har haft en samtale med en Lift-vejleder, fordelt på uddannelser

Note: 'Opsporede som giver samtykke': $n = 539$, viser, hvor stor en andel af de unge fra hver uddannelse som bliver opsporet og giver samtykke. Udregnet som andel af det samlede antal unge fra hver uddannelse, som har besvaret opsporingsskemaet ($n = 7.328$). 'Har haft en samtale': $n = 164$, viser, hvor mange unge som har haft en samtale med en Lift-vejleder som andel af de opsporede, som giver samtykke. Inddelingen i uddannelseskategorierne er baseret på vores egen vurdering af hver uddannelsesinstitution. 'Gymnasial uddannelse' indeholder STX, HF og HHX, og 'Erhvervsuddannelser' indeholder EUD og EUX. 'Uden for uddannelse' inkluderer de respondenter, som ikke besvarer opsporingsskemaet i relation til en af uddannelsesinstitutionerne i Lift.

Kilde: Baseret på opsporingsskemaet fra Lift-vejlederne, udarbejdet af Pluss.

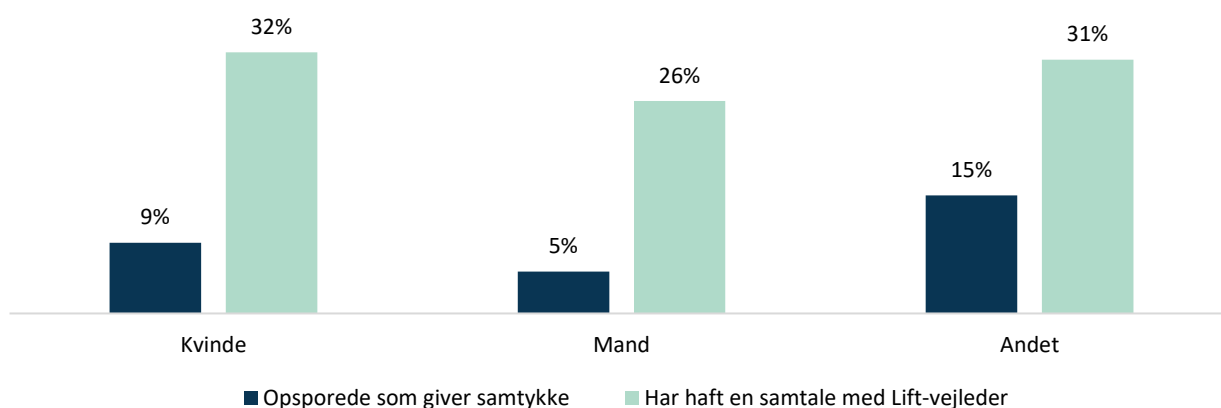
Mange unge på FGU har haft forskellige udfordringer i deres liv, som har gjort, at de har svært ved at være en del af fællesskaber og komme i gang med en ungdomsuddannelse. Disse unge er derfor også typisk mere vant til at tale om og blive konfronteret med det, der er svært i livet, end andre unge. Dette er formentlig en af forklaringerne på, at andelen af opsporede med samtykke blandt disse elever er relativt høj.

Endeligt er der de unge, som på opsporingstidspunktet ikke er i gang med en uddannelse. De fleste af disse unge har formentlig besvaret opsporingen gennem den kommunale ungeindsats. Denne gruppe af unge vil ofte have udfordringer, som afholder dem fra at påbegynde eller gennemføre en ungdomsuddannelse – og flere af disse udfordringer kan være relateret til ensomhed. Da disse unge også allerede er i gang med at få hjælp og måske i flere tilfælde efterspørger mere hjælp, er barrieren for at give samtykke formentlig også mindre for dem end for andre unge. For disse unge er det sjældent meningsfuldt at skulle mødes med en Lift-vejleder, når de allerede har en kontaktperson, der hjælper dem. Derfor er det meningsfuldt, at opsporingen bliver anvendt som et samtaleredskab i den kommunale ungeindsats, og at det er den unges kontaktperson – og ikke Lift-vejlederen – der følger op med denne gruppe af unge. Det er dog

relevant med tæt dialog mellem den kommunale ungeindsats og Lift-vejlederne, så den kommunale ungeindsats får samme kendskab til tilbud i og uden for kommunen, som kunne være relevante for den unge.

Ifølge både Lift vejledere og lokale aktører involveret i opsporingen har køn også en betydning for, hvordan opsporingen forløber. Flere oplever, at særligt drengene har svært ved at tage det første møde med Lift alvorligt, hvilket også afspejler sig i nogle af drengenes måde at tilgå opsporingsspørgeskemaet. F.eks. fremhæver en Lift-vejleder, at nogle drenge kan have svært ved at tage opsporingen seriøst og "griner" af hinanden, hvilket kan være med til at gøre det endnu mere skamfuldt for dem, der føler sig svært ensomme, at give samtykke. Forskelle på drenge og piger fremgår også af figur 6, som viser, hvor stor en andel af unge med forskelligt køn, der er blevet opsporet, som har givet samtykke, og som efterfølgende har haft en samtale med en Lift-vejleder.

Figur 6: Andelen af opsporede unge, som giver samtykke og som har haft en samtale med en Lift-vejleder, fordelt på køn

Note: 'Opsporede og giver samtykke': $n = 539$, viser, hvor stor en andel af dem som har besvaret opsporingsskemaet, der efterfølgende bliver opsporet og giver samtykke fordelt på køn. Udregnet som andel af det samlede antal unge fordelt på køn, som har besvaret opsporingsskemaet ($n = 7.328$). 'Har haft en samtale': $n = 164$, viser, hvor mange unge som har haft en samtale med en Lift-vejleder som andel af dem, der er blevet opsporet og som har givet samtykke på tværs af køn.

Kilde: Baseret på opsporingsskemaer fra Liftvejlederne, udarbejdet af Pluss.

Der er ikke nogen nævneværdig forskel mellem den gruppe af unge, som er en del af Lift, og den gruppe, som ikke er, når det kommer til baggrundsvariable som sprog og boligsituation. Der er heller ikke nogen nævneværdig forskel på de to grupper ift. deres svar på spørgsmål relateret til, om de overvejer at afbryde en uddannelse, eller hvor tilfredse de alt i alt er med deres liv. Endelig er der kun små forskelle på de to grupper ift. spørgsmål, der omhandler de unges oplevede selvbillede. Det tyder altså ikke på, at disse faktorer har nævneværdig betydning for, om de unge vælger at blive en del af Lift eller ej. På ét område er der dog forskel på dem, som er en del af Lift, og dem, som ikke er. Således svarer de unge i de to grupper forskelligt på udvalgte spørgsmål, der omhandler deres oplevede ensomhed, hhv. "Hvor ofte føler du, at du savner nogen at være sammen med?" og "Hvor ofte føler du dig udenfor?" Dette indikerer, at det er de mindst ensomme af de 'svært ensomme', som vælger at blive en del af Lift. Tendensen kan dog ikke findes på de øvrige spørgsmål i opsporingen.

5.2 Barrierer for samtykke og deltagelse i Lift

Selvom Lift som udgangspunkt er relevant for alle svært ensomme unge, er der forskellige forhold, der gør, at nogle svært ensomme unge vælger ikke at deltage i Lift.

Den første kilde til fravalg af Lift er, når de unge i opsporingsværktøjet skal give samtykke til, at en Lift-vejleder må kontakte dem. Som det fremgår af tabel 1 i afsnit 2.1, har 60 % af de opsporede unge givet samtykke til, at de må blive kontaktet. Dermed har Lift ikke nogen mulighed for at følge op med 40 % af de unge, som er blevet identificeret som svært ensomme. Det er helt centralt for de unge, at opsporingen er anonym, og at de selv kan vælge, hvorvidt de ønsker at blive kontaktet af en Lift-vejleder efterfølgende. Men den relativt lave samtykkeandel er også en udfordring for Lifts mulighed for at hjælpe de svært ensomme unge: *"Hvis vi ikke får samtykke, så har vi en viden om unge, der føler sig ensomme, men som vi ikke kan hjælpe direkte"*.

5.2.1 Frygt og skam ved at give samtykke

Evalueringen indikerer, at en af de væsentligste barrierer for at give samtykke er knyttet til frygt eller skam. Flere unge nævner, at de har været i tvivl om, hvorvidt de skulle give samtykke, da de enten ikke ønskede at forholde sig til deres følelser eller frygtede, at andre skulle konfrontere dem med deres følelser. En ung nævner f.eks. at *"hvis man deler sine følelser, så bliver de på en måde mere virkelige"*. Denne oplevelse bakkes også op af Lift-vejlederne.

En af de største styrker ved Lift er, at opsporingen gør det muligt at tilbyde hjælp til svært ensomme unge, som har svært ved selv at opsøge hjælpen på egen hånd. I sidste ende skal de unge dog stadig tage imod hjælpen fra Lift, hvilket i mange tilfælde kan være svært for dem. En ung, der har takket nej til en samtale, fortæller f.eks.: *"Jeg takkede nej til en samtale, da det i min alder er svært at skulle lukke en ny ind og fortælle ens livshistorie"*. En anden ung fortæller: *"Jeg er ikke vant til at tale om det med nogen, og derfor tror jeg ikke, at jeg er klar til at indgå i en samtale"*. En måde at komme uden om ovenstående udfordring er, at data fra opsporingen på klasse- eller skoleniveau bruges til at igangsætte mere kollektive indsatser med fokus på ensomhed – og hvor de svært ensomme unge derfor kan få talt om ensomhed, uden at de i første omgang skal give sig selv til kende og acceptere individuel hjælp. En lokal aktør i Esbjerg nævner, at han *"tror vi kan bruge viden fra opsporingen på en anden måde, men det vil kræve, at data er til rådighed, så andre kan blive opmærksomme på fælles interventioner, man kunne gennemføre"*.

5.2.2 Manglende viden om Lift og ensomhed

Det kan være svært fuldstændigt at komme den frygt og skam, der kan være forbundet med at modtage hjælp, til livs. Mere information om ensomhed til de unge kan dog være med til at afstigmatisere ensomhed og dermed også være med til at nedbryde oplevelsen af frygt og skam. En anden væsentlig barriere er derfor knyttet til manglende viden og information om Lift og ensomhed generelt. Dette kan bl.a. medføre, at de unge bliver i tvivl om, hvorvidt Lift er relevant for dem. En ung nævner f.eks., at vedkommende var i tvivl om samtykket og siger: *"Jeg var lidt i tvivl, om det var slemt nok, det jeg egentlig fejlede. Var det egentlig mig, de eftersøgte?"*

I forlængelse af dette fremhæver flere unge, at de ikke havde en tydelig forståelse af formålet med opsporingen. F.eks. fortæller en ung, at hun blev overrasket over at blive kontaktet af en fremmed mand (Lift-vejlederen), der ville mødes med hende, mens en anden ung siger: *"Det blev ikke nævnt, at man måske ville blive kontaktet efterfølgende. Det blev der slet ikke talt om"*. En tredje fortæller: *"Læreren var lidt hurtig"*, mens en anden bemærker: *"Der var ikke så meget før eller efter. Der blev ikke fulgt op på det"*. Når de unge er forvirrede over formålet, kan det medvirke til at reducere deres lyst til at tage imod en samtale med en Lift-vejleder, hvis de bliver identificeret som svært ensomme.

Det er derfor vigtigt, at introduktionen til opsporingen rammesætter for de unge, hvad der potentielt kan ske efter opsporingen. Undervejs i projektperioden har Mary Fonden udarbejdet præsentationsmateriale til Lift – herunder en video – som gør det nemt for

uddannelsesinstitutionerne at præsentere Lift. Når der alligevel er eksempler på unge, som er i tvivl om opsporingen, indikerer det, at det er vanskeligt at få alle unge til at forstå formålet, når informationen er begrænset til én interaktion. Det gælder uanset, om det er Lift-vejledere, trivselskoordinatore, studievejledere eller undervisere, der introducerer opsporingen. Det kræver en langsigtet indsats, hvis det for alvor skal lykkes at afstigmatisere ensomhed blandt de unge, og selvom Lift er et skridt på vejen i den rigtige retning, kan Lift ikke løfte denne opgave alene. Derfor er det også vigtigt, at Lift ikke er et engangstilbud, men at de unge også kan komme i Lift på et senere tidspunkt end ifm. opsporingen, hvis der skulle opstå et behov for dette.

Desuden oplever Lift-vejlederne, at projektet i nogen grad kan være begrænset af formålet om at løfte unge ud af ensomhed. De så hellere, at man taler om det som, at man gerne vil løfte unge ind i et fællesskab. Det vil være mindre stigmatiserende og mindre tabubelagt, hvis man talte om Lift på den måde. Det kan også være en udfordring at formilde fagtermet 'svært ensom' til de unge, uden at nogle unge slår sig på den betegnelse. De unge tager generelt positivt imod, når ensomhed præsenteres som en subjektiv og naturlig følelse, som eksisterer i forskelligt omfang, og som kan variere over tid. En af de unge udtaler f.eks. følgende i et interview kort tid efter at have deltaget i opsporingen: "*Vores lærer var god til at forklare, at ensomhed kan være en subjektiv følelse med mange grader*". Den unge uddyber, at det bidrager til at nedbryde stereotyper og en kassetænkning omkring ensomhed, når ensomhed og Lift præsenteres på den måde.

Uanset hvordan opsporingen rammesættes, vil det formentlig ikke være tilstrækkeligt til at sikre, at de unge alle bliver reflekterede over ensomhed. Derfor opfordrer Lift-vejlederne til, at der på uddannelserne bliver sat mere fokus på ensomhed. Det kunne f.eks. være at integrere et tema om ensomhed i undervisningen med cases, så de unge får mulighed for at arbejde med emnet. Det kan enten være drevet af lærerne selv eller ved, at Lift-vejlederne f.eks. holder et oplæg eller en workshop om ensomhed. Et sådan mere langvarigt fokus på ensomhed vil formentlig gøre det nemmere for de unge at reflektere over ensomhed og måske også at tage imod hjælp, hvis de føler sig svært ensomme. I den forbindelse er det dog vigtigt at være opmærksom på, at uddannelsesinstitutionerne skal bidrage til mange dagsordener og faglige mål, og at det for flere af dem vil være en udfordring at gennemføre dedikerede forløb med fokus på ensomhed. Samtidig er det vigtigt at være opmærksom på ressourcetrækket hos Lift-vejlederne, hvis de ender med at skulle facilitere forløbene.

5.2.3 Relationen til dem der præsenterer opsporingen

En tredje barriere er relateret til relationen mellem de unge og dem, der præsenterer de unge for Lift, samt om de unge kan sætte ansigt på Lift-vejlederne. Nogle steder står undervisere for opsporingen, mens det andre steder er trivselskoordinatore, studievejleder eller Lift-vejledere, der tager sig af denne del. Disse forskellige modeller for opsporingen er hver især forbundet med både fordele og ulemper, jf. figur 7 nedenfor.

Figur 7: Overblik over fordele og ulemper ved forskellige tilgange til opsporingen

	Lift-vejleder	Underviser	Trivselskoordinator/ studievejleder
	<ul style="list-style-type: none"> • Har indgående viden om ensomhed, opsporingen og projektet • Afmystificering af Lift-vejlederen (de unge kan sætte ansigt på) • Mindre ressourcer for uddannelsesinstitutionen 	<ul style="list-style-type: none"> • Lettere at skemalægge i den enkelte klasse • Kender eleverne – og eleverne kender dem • Mindre ressourcer for Lift-vejlederen • Har let ved at følge op på snakken om ensomhed, da de ofte er i klassen 	<ul style="list-style-type: none"> • Arbejder i forvejen med trivsel i det daglige arbejde – og engagerede i dagsordenen • Kender eleverne – og eleverne kender dem • Mindre ressourcer for Lift-vejlederen
	<ul style="list-style-type: none"> • Er ressourcer for Lift-vejlederen • De unge kender ikke Lift-vejlederen på forhånd – og har derfor heller ikke på forhånd tillid til vedkommende 	<ul style="list-style-type: none"> • Mindre kontrol over, hvordan Lift og opsporingen bliver præsenteret • Ikke alle undervisere er engagerede • Har ikke samme viden om ensomhed som Lift-vejlederen • De unge møder ikke Lift-vejlederen 	<ul style="list-style-type: none"> • Er ressourcer for uddannelsesinstitutionerne • De unge møder ikke Lift-vejlederen • Har ikke samme viden om ensomhed som Lift-vejlederen

I Esbjerg har de prøvet at lade Lift-vejlederne stå for at præsentere opsporingen ude på skolerne. Lift-vejlederne i Esbjerg oplever, at dette fungerer rigtig godt, da det skaber en tidlig relation og tillid mellem Lift-vejlederen og unge: *”Det var nemmere at få samtykke, når Lift-vejlederne præsenterede på uddannelserne”*. Denne model kræver dog samtidig, at Lift-vejlederen påtager sig en opgave, som ikke oprindeligt var tiltænkt dem. I Vejle og Ballerup har det i overvejende grad været enten undervisere, trivselskoordinatorer eller studievejledere, der har stået for opsporingen på uddannelserne. Det har i mange tilfælde også fungeret hensigtsmæssigt – særligt når eleverne kender og har tillid til vedkommende. Det fungerer dog ikke godt, hvis vedkommende ikke har taget ejerskab over arbejdet med Lift på den pågældende skole. Nogle undervisere forstår sin opgave på uddannelsesstedet som værende overvejende fagfaglig, og det kan mindske engagementet for at gennemføre opsporingen og den forudgående information om denne på en hensigtsmæssig måde. En af de lokale projektledere omtaler dette som *”fysiklærer-effekten”* og *”40+ effekten”* med henvisning til hendes oplevelse af, at opsporingen er mere vanskelig, når bestemte typer af undervisere har ansvaret for at introducere opsporingen.

Det er vigtigt, at de unge føler sig trygge ved Lift, hvis de skal have modet til at give samtykke og tage imod hjælp. Denne tryghed kan enten opstå ved, at de unge har mødt eller kan genkende Lift-vejlederen (f.eks. fordi Lift-vejlederen er synlige på uddannelsesinstitutionerne), eller fordi Lift præsenteres af nogen, som de i forvejen er trygge ved og har tillid til (f.eks. en trivselskoordinator eller studievejleder). I forlængelse heraf nævner flere Lift-vejledere, at unge kan have mistillid til voksne, hvis de forgæves har forsøgt at få hjælp før. Disse unge *”frygter”* at blive en del af det kommunale system og er ikke altid tilstrækkeligt oplyste om den anonymitet, der er forbundet med en samtale med en Lift-vejleder.

Flere unge nævner da også, at de havde en vis skepsis i starten på grund af dårlige erfaringer før i tiden. En ung udtrykker: *”Jeg startede faktisk med at trykke nej til at give samtykke. Jeg har haft mange samtaler med vejledere osv. hele tiden, så jeg var faktisk træt af at skulle forholde mig til flere”*. Dette indikerer, at det er vigtigt at vise, hvad Lift er og kan – og at unge, som

allerede modtager hjælp, oplever en sammenhæng i den hjælp, de modtager. En ung fremhæver også eksplicit et ønske om mere information om Lift: *"Jeg ved stadig ikke særligt meget om Lift, så det kunne være fedt med lidt mere introduktion til Lift, og hvad baggrunden er for det... måske et møde i starten, hvor man snakkede lidt mere om, hvad Lift egentlig er, hvor det er kommet fra"*.

Fra vores synspunkt er det ikke i sig selv afgørende, om det er Lift-vejlederen eller en anden, der præsenterer opsporingen. Det vigtige er, at opsporingen præsenteres af en, som har viden om ensomhed og Lift, som de unge er trykke ved, og som har dedikerede ressourcer til at gennemføre opsporingen systematisk og følge op på den. Som det fremgår af figur 7, har de forskellige modeller forskellige styrker og ulemper. Derfor er det ikke i sig selv et problem, at Lift bliver præsenteret af underviserne. Det gør det bare særligt vigtigt, at de lokale projektledere er opmærksomme på at forberede underviserne til dialogen med de unge om ensomhed, og at de stiller lettilgængeligt og standardiseret materiale til rådighed, som introducerer til Lift og sætter ansigt på Lift-vejlederne. Vi oplever, at de lokale projektledere har stort fokus på dette. Der er dog alligevel eksempler på aktører, der har savnet mere forberedelse til at kunne tage dialogen med de unge: *"Jeg måtte selv google en masse om ensomhed, for at jeg følte mig rustet til at kunne fortælle om ensomhed og Lift på et oplyst grundlag"*.

6 Samtaler med en Lift-vejleder

Alle de unge, der identificeres som svært ensomme, og som giver samtykke til at blive kontaktet, bliver kontaktet af en Lift-vejleder med henblik på at finde et tidspunkt for en samtale. I flere tilfælde vender de unge ikke tilbage på henvendelsen, ligesom der er tilfælde, hvor den unge ikke ønsker en samtale på trods af sit tidligere samtykke.

I nogle tilfælde skyldes det, at de unge ikke genkender de udfordringer, som opsporingen indikerer, hvorfor de ikke oplever et behov for en samtale med en Lift-vejleder. Der er dog også tilfælde, hvor det hænger sammen med de barrierer, der er forbundet med at give samtykke i første omgang (og som er præsenteret i afsnit 5.2). Konkret fremhæver Lift-vejlederne, at de unge i nogle tilfælde ikke har tillid til Lift-vejlederen eller ikke ved, hvad en Lift-vejleder er. Tilmed nævner flere Lift-vejledere, at en stor del af de opsporede unge aldrig før har åbnet op omkring deres ensomhed, og derfor er det fortsat et sårbart og – for nogle – tabubelagt emne at tale om. De unge kan således være usikre, når de skal møde en ny person i form af en Lift-vejleder, som de skal åbne sig op for – særligt hvis de har dårlige erfaringer fra tilbud, som de tidligere har deltaget i.

For de unge er det positivt, at man, på trods af at have givet samtykke under opsporingen, stadig selv kan vælge, om man ønsker at mødes med en Lift-vejleder. Men som tidligere nævnt er det en udfordring for Lifts muligheder for at hjælpe de opsporede unge, når de unge enten ikke giver samtykke eller ikke ønsker at mødes med en Lift-vejleder.

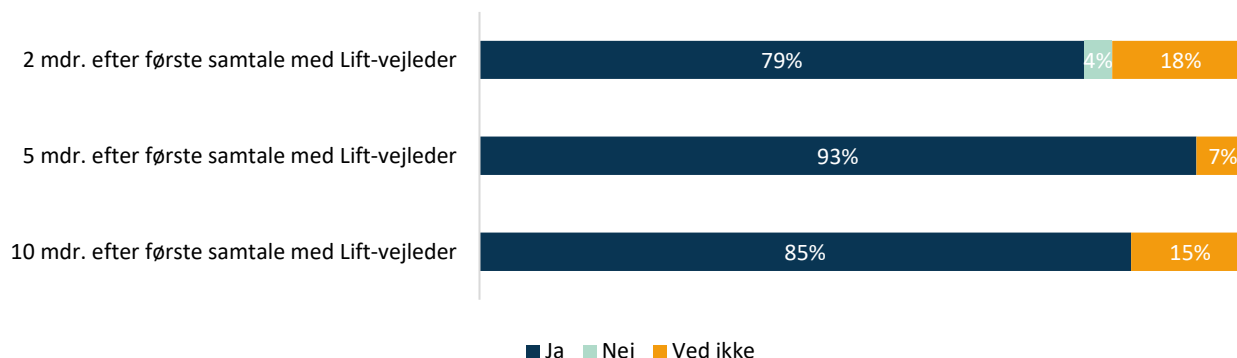
6.1 Styrker ved Lift-vejlederfunktionen

En af styrkerne ved Lift-vejlederfunktionen er, at der er forholdsvis stor mulighed for at tilpasse samtalen til den enkelte unge og dennes behov. En af Lift-vejlederne beskriver det som *"en forholdsvis håndholdt opfølgning på en ret systematiseret opsporing"*, mens en anden bl.a. nævner, at *"der er ikke så meget udenomssnak – vi dykker ned i den unges ensomhed og prøver at spore os frem til roden dertil, og hvad der skal til for at imødekomme den unges behov for at komme ind i et fællesskab"*. De unge, som mødes med en Lift-vejleder, oplever da også generelt, at de bliver mødt med stor forståelse for deres situation.

Flere af de unge fremhæver også den personlige støtte og den individuelle tilgang, som der er i Lift. De oplever, at det er unikt, at der er nogen, der rækker ud til dem, frem for at de selv skal række ud. De unge siger bl.a.: *"Der er en, som har taget fat i mig – og ikke omvendt"*. En anden ung siger: *"Det er rart, at der er nogen, der rækker ud"*. En tredje fortæller: *"Jeg havde jo faktisk megalave forventninger, da jeg skulle snakke med Lift-vejlederen første gang, fordi jeg jo allerede havde samtaler med en psykolog. Jeg tænkte ikke, at der var nogen, der kunne gøre, at jeg fik det bedre. Men det var helt over mine forventninger"*.

Størstedelen af de unge føler sig også trygge under samtalerne, jf. figur 8. Flere unge fortæller, at de er blevet tætte med deres Lift-vejleder. En ung beskriver sådan: *"Jeg ved, at jeg altid kan skrive til (vejlederen), når jeg sådan føler et eller andet, og jeg får ret hurtigt svar, når jeg skriver"*. Det er positivt, at de unge føler sig trygge under samtalerne. Omvendt er det en udfordring, hvis forudsætningen for de unges tryghed ved Lift-vejlederne er, at Lift-vejlederne er tilgængelige ud over projektets ressourcemæssige rammer.

Figur 8: Føler du dig tryk i samtaler med en Lift-vejleder?

Note: '2 mdr. efter første samtale med Lift-vejleder': n = 56, '5 mdr. efter første samtale med Lift-vejleder': n = 29, '10 mdr. efter første samtale med Lift-vejleder': n = 13. Vi kan ikke udelukke, at udsving i andelen delvist skyldes, at der er forskel på, hvor mange og hvilke unge der har besvaret spørgeskemaet hhv. 2, 5 og 10 mdr. efter første samtale med en Lift-vejleder. Kilde: Baseret på spørgeskemadata fra løbende pulsmålinger, udarbejdet af Pluss.

Det tætte bånd, der – i nogle tilfælde – skabes mellem den unge og Lift-vejlederen, hænger sammen med, at Lift-vejlederen ofte har flere end 1-2 samtaler med den unge. I nogle tilfælde bliver samtaler med Lift-vejlederne også i sig selv til en intervention, som skal hjælpe den unge til at føle sig mindre ensom (udddybes i afsnit 6.2). Både de unge og Lift-vejlederne oplever, at det i mange tilfælde er hensigtsmæssigt med flere end 1-2 samtaler. En af de unge fortæller f.eks.: "Det er rart, at man ved, at man altid kan skrive til XX, og så står han klar til at tale om det, når jeg føler mig ensom". Det udfordrer dog også de aktuelle rammer for Lift-vejledernes arbejde, hvis de gennemfører 5-8 samtaler med de unge, hvilket vi uddyber nærmere i afsnit 6.2.

6.2 Afgrænsning af rollen som Lift-vejleder

Lift-vejlederne har to grundlæggende opgaver, som er afgørende for, at Lift lykkes med at skabe de ønskede forandringer:

1. De enkelte Lift-vejledere skal være den gennemgående person i de unges vej ud af ensomhed, hvilket kræver, at de er relationsopbyggende, tillidsvækkende, nysgerrige og opsøgende.
2. Lift-vejlederfunktionen skal have et overblik over samt et godt samarbejde med de forskellige afhjælpende tilbud og varige fællesskaber i kommunalt regi og civilsamfundet. Dette er en forudsætning for, at Lift-vejlederne kan matche de unge med de rette tilbud.

Selvom Lift-vejlederne generelt forstår deres rolle, står de sammen med de lokale projektledere overfor en række dilemmaer i praksis.

6.2.1 Antallet af Lift-samtaler

Lift-vejlederne er meget opmærksomme på at skabe en relation til de unge, og de er alle ildsjæle, der brænder for at gøre en forskel for de unge. Det er alt sammen positivt og nødvendigt, hvis Lift skal skabe den ønskede forandring. Det gør det dog også vanskeligt for Lift-vejlederne at henvise de unge videre til andre tilbud efter 1-2 samtaler. Både fordi de oplever, at 1-2 samtaler er utilstrækkelige i forhold til at få skabt den ønskede relation til de unge, og fordi de i nogle tilfælde frygter, at den unge ikke vil møde op i de tilbud, som de bliver henvist videre til. Lift-vejlederne oplever, at ensomhed for en del af de unge er et symptom på noget andet, f.eks. angst eller familiære komplikationer. Derfor glæder de sig over, at der i projektet er plads til den håndholdte tilgang og individuelle vurdering af hver enkelt ung, der kommer ind – noget som de

unge, som tidligere nævnt, også kan mærke. De unge kan også blive kede af, at de skal videre til et andet tilbud, når de nu har fået opbygget en god relation til en Lift-vejleder – og måske endelig føler, at de har nogen at tale med om ensomhed.

Derfor har Lift-vejlederne – særligt i Esbjerg Kommune – i mange tilfælde haft 5-8 samtaler med de unge. På den ene side mener Lift-vejlederne, at de yderligere samtaler bidrager til, at den unge *”får mere indsigt i sit eget liv og kommer tættere på en forståelse af roden til, at de føler sig ensomme”*. På den anden side anerkender Lift-vejlederne også, at de med så mange samtaler i sig selv bliver en intervention og går ud over den tiltænkte rolle med Lift-vejlederfunktionen. Det medfører et pres på ressourcerne, at Lift-vejlederne ikke kan hjælpe lige så mange unge, som de kunne, hvis de gennemsnitligt set kunne ’nøjes’ med 1-2 samtaler per ung. Konkret oplever flere Lift-vejledere, at der ikke er tid og hænder nok, hvis de skal udføre rollen på en måde, der tilfredsstillende dem selv og den forpligtelse, de føler over for de unge.

6.2.2 Lift-vejledernes rolle i opsporingen og afhjælpende tilbud

Afgrænsningen af Lift-vejledernes rolle er ikke alene forbundet med antallet af samtaler. Som tidligere nævnt har Lift-vejlederne i nogle tilfælde også præsenteret opsporingen på uddannelsesinstitutionerne.

I flere kommuner har de også eksperimenteret med, at Lift-vejlederne følger den unge hen i de tilbud, som kunne være relevante for dem (i hvert fald de første gange). Lift-vejlederne oplever, at det er svært for de unge at dukke op et nyt sted selv, og derfor er det også i nogle tilfælde nødvendigt, at Lift-vejlederen følges med den unge: *”Der er sket en betydelig ændring i, hvor meget Lift-vejlederen skal være til stede og involveret. Rollen rækker i stigende grad ud over samtaler og opsporing – de unge har brug for kontinuitet, og mange mister motivationen, hvis vejlederen ikke bliver hos dem under aktiviteter”*. Som et alternativ har nogle Lift-vejledere indarbejdet i deres praksis, at de ringer til et tilbud forud for den unges deltagelse, så de i tilbuddet på forhånd er klar over, at der kommer en Lift-ung hos dem. Det har fungeret godt, fordi der i disse tilfælde har været en, der kunne tage imod den unge i tilbuddet.

I Esbjerg Kommune har Lift-vejlederne også selv gennemført gruppeforløb med de unge, hvilket vi uddyber nærmere i kapitel 7.

6.2.3 Balance mellem opgaver og ressourcer

De beskrevne tiltag fra Lift-vejlederne er alle gode og værdiskabende for de unge. Men Lift-vejlederne kan ikke på egen hånd løse ensomhedsproblematikken i de enkelte kommuner – uanset hvor dygtige de er, og hvor gode intentioner de har. Og hvis Lift-vejlederne var tiltænkt denne rolle, ville det også være nødvendigt med betydeligt flere ressourcer til Lift-vejlederfunktionen. Derfor er det afgørende, at de enkelte kommuner finder en balance i Lift-vejlederfunktionen mellem at skabe en relation til de unge og at få dem sendt videre til andre tilbud, som kan hjælpe dem. Det er ikke en nem balance at finde, og mange Lift-vejledere er i tvivl om, hvornår et forløb egentlig er afsluttet. Er det når de unge begynder i et andet tilbud, eller når den unge ikke længere føler sig ensom? Og hvordan finder Lift-vejlederen ud af, om en ung ikke længere føler sig ensom, eller om den unge er stoppet med at komme i et bestemt tilbud? Det er svært for Lift-vejlederne at finde denne balance på egen hånd, og det er derfor nødvendigt med nogle retningslinjer, de kan støtte sig op ad, når de skal prioritere deres tid. Herunder også tydelige retningslinjer for, hvad Lift-vejlederen skal gøre, og hvad f.eks. den lokale projektleder eller de enkelte uddannelsesinstitutioner skal gøre. Disse retningslinjer vil naturligt udspringe af den samarbejdsmodel, som de enkelte kommuner har valgt, jf. kapitel 4.

Udfordringerne med at finde den rigtige balance bliver også forstærket af, at Lift-vejlederne ikke er Lift-vejledere på fuld tid og derfor skal balancere det nærmest uendelige behov for opfølgning med deres øvrige opgaver. Det kan i flere tilfælde blive flydende og uklart, om den unges forløb fortsat foregår i Lift-regi, eller om den unge er blevet overflyttet til et tilbud i den organisation, som Lift-vejlederen arbejder i til dagligt. Flere Lift-vejledere har følt sig nødsaget til at tage en Lift-ung med over i et tilbud i den organisation, Lift-vejlederen arbejder i til dagligt, fordi de ikke har følt, at de på tilstrækkelig vis kunne håndtere den unges udfordringer inden for rammerne af Lift-samtalerne. Dette er ikke i sig selv et problem, da det netop er en af fordelene ved at have Lift-vejledere forankret i sociale organisationer, at de nemt kan skabe en overgang til andre tilbud. Problemet opstår alene, hvis Lift-vejlederne ikke overvejer, om andre tilbud kunne være mere relevante for de unge.

For flere Lift-vejledere er det desuden vigtigt, at man er tålmodig og realistisk omkring sin egen rolle – og at de råder kommende vejledere til at være det samme. Det er vigtigt at væbne sig med tålmodighed, fordi der ikke altid er lige stor tilgang af unge i projektet. Særligt i Ballerup Kommune oplever Lift-vejlederne, at den manglende kontinuitet i tilgangen af unge har gjort det svært at definere deres rolle. De fortæller bl.a., at *”vi lige skal genfinde rollen, hver gang vi skal snakke med en ung. Vi er lidt i tvivl om, hvor påtrængende vi skal være i forhold til at presse de unge til at deltage. Vi har kunnet fornemme, at nogen i de andre kommuner presser dem lidt mere, men vi er i tvivl om, hvad der her er tilladt”*. Derudover er det helt centralt, at man er realistisk omkring de unge, der kommer ind i projektet. Det er en tung målgruppe, og der er ikke kun én måde, hvorpå man kan hjælpe den unge. Nogle unge kommer igennem Lift på den måde, det var tiltænkt, mens andre er sværere at hjælpe – og det skal man som Lift-vejleder kunne være i. Derfor fremhæver Lift-vejlederne også, at man for at varetage rollen som Lift-vejleder er nødt til at være erfaren og samtalelevant, så man kan møde sårbare unge i øjenhøjde.

Lift-vejlederne har – med enkelte undtagelser – følt sig klædt på til samtalen med de unge, bl.a. fordi de fleste har forudgående erfaring med at have svære samtaler med unge. Trods denne erfaring sparrer Lift-vejlederne løbende med hinanden og de lokale projektledere om de udfordringer, de møder. Det er nødvendigt, da Lift-vejlederne i mødet med de unge hele tiden bliver udfordret på, hvilken rolle de skal have. De påpeger dog også, at det samlede hold af Lift-vejledere på tværs af de tre kommuner har meget at lære af hinanden. Derfor råder Lift-vejlederne også kommende lokale projektledere til at skabe og facilitere et rum, hvori Lift-vejlederne kan sparre med hinanden. Dette ønske er imidlertid vanskeligt at efterkomme inden for de nuværende rammer for Lift. Hvis efterspørgslen skal imødekommes, vil det formentlig være nødvendigt fremadrettet at prioritere flere ressourcer til tværgående aktiviteter.

7 Interventioner

Når Lift-vejlederne har skabt en relation til de svært ensomme unge og opnået en forståelse for deres situation, er det tanken i Lift, at de unge skal hjælpes videre til tilbud, som kan hjælpe dem med at forstå deres situation og give dem modet til, at de i hvert fald på sigt skal blive en del af varige fællesskaber. Oprindeligt arbejdede Lift med en opdeling i hhv. afhjælpende tilbud og varige fællesskaber. Afhjælpende tilbud er i denne sammenhæng tidmæssigt afgrænsede interventioner, hvis primære formål er at hjælpe den unge med at blive mindre ensom. Varige fællesskaber er derimod mere eller mindre permanente og bruges til at betegne situationen, når en ung er blevet en del af et fællesskab, som ikke specifikt er til for at hjælpe den unge, men som har et andet formål. Altså et fællesskab, hvor unge samles om et fælles tredje – f.eks. deres uddannelse, idræt, madlavning, kreative aktiviteter, naturen, computerspil e.l. – og som følge heraf i mindre grad oplever følelsen af ensomhed.

7.1 Sammenhæng mellem afhjælpende tilbud og varige fællesskaber

Det er en erfaring fra Lift, at sammenhængen mellem afhjælpende tilbud og varige fællesskaber i praksis er mindre lineær end beskrevet ovenfor. Mange af de unge er allerede en del af varige fællesskaber, men de føler sig alligevel ensomme. I disse tilfælde handler det altså ikke om, at de unge skal blive en del af et varigt fællesskab, men om, at de skal hjælpes til at få del i de fællesskaber, som de i forvejen er en del af.

En anden udfordring er, at det for mange af de unge – og måske særligt dem, som i mindre grad føler sig som en del af varige fællesskaber – tager tid at forstå deres følelse af ensomhed og opbygge modet til at opsøge nye fællesskaber eller personer i eksisterende fællesskaber. Det er angstprovokerende for disse unge at møde op i nye fællesskaber. Før de er klar til det, har de brug for at opbygge positive erfaringer i lidt mindre 'farlige' situationer. Det hjælper de afhjælpende tilbud og Lift-vejlederne dem med, men det tager tid, og det er derfor ikke særligt mange unge, som i løbet af projektperioden er blevet klar til komme ind i varige fællesskaber.

En tredje udfordring er, at foreningslivet ifølge de gennemførte interviews kan være berøringsangst for at arbejde med udfordringer relateret til 'mental sundhed og trivsel'. Foreningerne vil gerne have medlemmer, og de er drevet af frivillige, som har rigeligt at se til i forvejen. Nøglen til at aktivere dem er derfor at få struktur og fælles sprog på det, som flere foreninger allerede gør i forvejen. Fokus ligger dermed på at anerkende og styrke de fællesskaber, de allerede har, samt det arbejde, de allerede udfører. Derfor er det positivt, at der i alle tre kommuner i samarbejde med DGI har gennemført et kickoffarrangement med lokale foreninger, hvor foreningerne har kunnet få informationer om Lift. Det kan være med til at skabe en opmærksomhed på ensomhed i foreningslivet, som – hvis det bliver vedligeholdt – måske kan være med til at gøre dem bedre i stand til at modtage svært ensomme unge i deres foreninger.

Endeligt er der også flere af de sociale organisationer, som har afhjælpende tilbud, der også i et eller andet omfang giver de unge adgang til et fællesskab, hvor de unge kan blive ved med at komme. Altså kan varige fællesskaber også opstå andre steder end i foreningslivet.

I praksis har de enkelte kommuner af ovenstående grunde ikke skelnet så stærkt mellem afhjælpende tilbud og varige fællesskaber. Og det er måske heller ikke så vigtigt. Det vigtige er, at de unge får mulighed for at få hjælp, og at de unge som følge af denne hjælp på sigt føler sig mere som en del af fællesskaber – og i mindre grad føler sig ensomme. Dette fokus på at skabe reelle, holdbare relationer og tilhørsforhold og ikke bare aktiviteter, der foregår en enkelt eller to

gange, oplever vi i høj grad, gennemsyrrer Lift. Som en Lift-vejleder udtrykker det: *"Det vigtigste er det varige fællesskab – de skal ikke bare komme og få en pizza, det skal være noget, de er en del af."*

7.2 Kortlægning og udvikling af interventioner

I alle tre kommuner er der forskellige typer af tilbud, som kan hjælpe ensomme unge med at handle på deres ensomhed og blive en del af sociale fællesskaber. Lift er imidlertid en anledning til mere systematisk at afdække de forskellige tilbud og dermed også synliggøre, om der mangler bestemte typer af tilbud. F.eks. supplerer Lifts specifikke fokus på ensomhed de bredere trivselstilbud "Spør 18" og "ABC for mental sundhed" i Vejle Kommune, ligesom Lift også er en anledning til at koble kultur- og idrætsforeninger og kommunens frivillighus "Foreningernes Hus" til arbejdet med unges trivsel. Generelt oplever både Lift-vejledere og lokale projektledere også, at arbejdet med Lift har skabt et mere sammenhængende katalog af tilbud, som de unge kan henvises til.

Det meste af tiden oplever Lift-vejlederne, at de allerede eksisterende tilbud matcher de unges behov. Alligevel er der ifm. arbejdet med Lift i alle tre kommuner blevet oprettet nye tilbud. I Ballerup har Ventilen etableret sig i kommunen, ligesom Ballerup Kommune har igangsat et naturterapiforløb og startet foreningsbaseret fitness. I Vejle har de f.eks. startet et kreativt afhjælpende tilbud, mens Lift-vejlederne i Esbjerg har startet et samtalegruppeforløb, hvor de unge kan tale med andre ligesindede unge, der kæmper med de samme udfordringer som dem selv. Det har bl.a. ført til, at en gruppe af Lift-unge har været frivillige på en af sommerens festivaler. Gruppeforløbet i Esbjerg er udviklet, fordi Lift-vejlederne oplever, at de fleste afhjælpende tilbud har et praktisk eller socialt fokus, og at flere unge i højere grad har brug for noget, som kan hjælpe til at styrke deres selvværd.

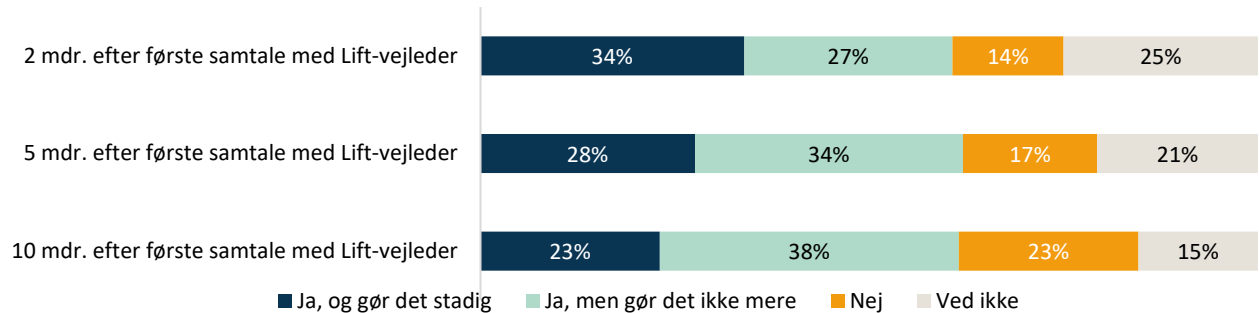
Flere af disse nye tilbud er gode eksempler på, at Lift-vejlederne mere end det oprindeligt var tiltænkt også i sig selv er blevet en intervention, som skal hjælpe de unge med at blive mindre ensomme. Det er som udgangspunkt positivt for Lifts værdiskabelse, men som fremhævet i kapitel 6 medfører det et behov for at afstemme ressourcerne i Lift-vejlederfunktionen, når de påtager sig denne slags ekstra opgaver – og i det hele taget at man tager stilling til, om det er en opgave, Lift-vejlederne skal løfte.

Muligheden for at oprette nye relevante tilbud til de unge begrænses i nogle tilfælde af, at der ikke kommer tilstrækkeligt mange unge videre fra opsporingen til samtaler og videre ud i afhjælpende tilbud. Omvendt kan det også være vanskeligt at sikre et tilstrækkeligt antal unge, hvis man som Lift-vejleder ikke kan tilbyde et afhjælpende tilbud, der matcher den unges behov. Vores indtryk er, at dette særligt var en udfordring i starten af projektperioden, og at det er blevet nemmere i den sidste del af projektperioden, hvor der er kommet flere unge med: *"De unge har sjældent en klar idé om, hvad de kunne tænke sig i et afhjælpende tilbud, og det er derfor lettere at præsentere dem for nogle muligheder, så vi har en palette, som nogenlunde rammer deres interesser (...). Det er lidt hønen eller ægget, men nu har vi økonomi til at etablere tilbud og give det et boost, og så håber vi, at det kan hjælpe til, at flere unge kommer. Det havde vi ikke kunnet gøre uden Lift"*.

Når det lykkes at henvise de unge til afhjælpende tilbud, oplever Lift-vejlederne og de lokale projektledere, at tilbuddene gør en forskel for de unge. Dette bekræftes også af de spørgeskemaer, som de unge besvarer hhv. 2, 5 og 10 måneder efter deres første samtale med en Lift-vejleder. Figur 9 viser, at cirka 60 % af de unge enten har modtaget hjælp eller støtte eller fortsat gør det både 2, 5 og 10 måneder efter deres første samtale med en Lift-vejleder. Dette dækker i høj grad

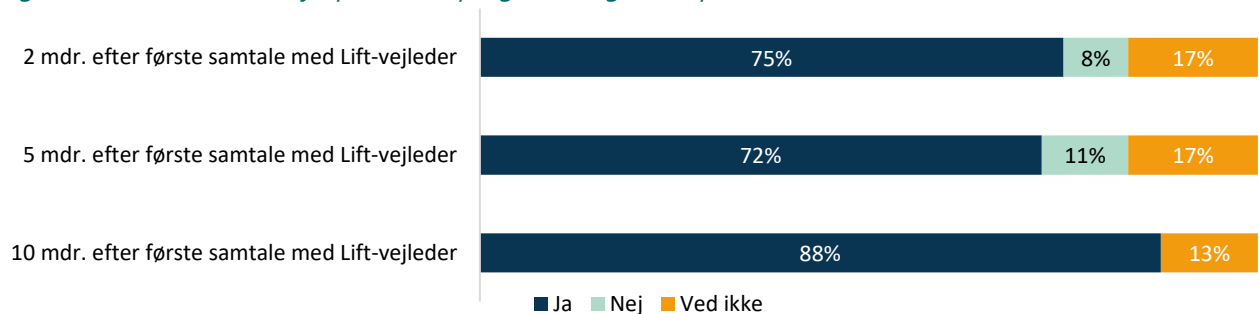
over fortsatte samtaler med Lift-vejledere og afhjælpende tilbud. Det fremgår også af figur 10, at mellem 72 % og 88 % af de unge, som har modtaget støtte efter samtalen med en Lift-vejleder, oplever, at hjælpen/støtten har været tilpasset deres behov. 14-18 % af de unge, som ikke har modtaget hjælp eller støtte, angiver, at de har brug for hjælp eller støtte (jf. figur 11). Resten svarer enten 'Nej' eller 'Ved ikke'.

Figur 9: Har du efter din første samtale med en Lift-vejleder opsøgt/modtaget hjælp eller støtte?

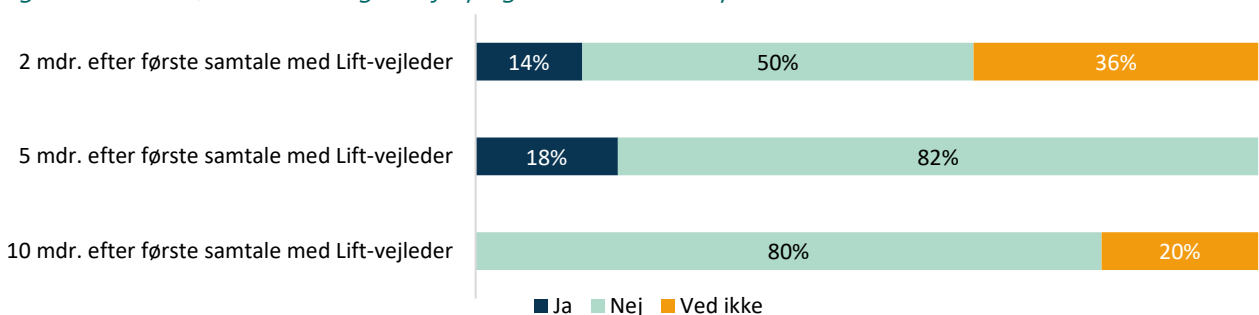
Note: '2 mdr. efter første samtale med Lift-vejleder': n = 56, '5 mdr. efter første samtale med Lift-vejleder': n = 29, '10 mdr. efter første samtale med Lift-vejleder': n = 13. Kilde: Baseret på spørgeskemadata fra løbende pulsmålinger, udarbejdet af Pluss.

Figur 10: Føler du, at den hjælp, du har opsøgt/modtaget, har passer til dine behov?

Note: Kun stillet til de unge, som jf. figur 9 har svaret 'Ja, og gør det stadig' eller 'Ja, men gør det ikke mere' på spørgsmålet om, om de efter deres første samtale med en Lift-vejleder har opsøgt/modtaget hjælp eller støtte. '2 mdr. efter første samtale med Lift-vejleder': n = 34, '5 mdr. efter første samtale med Lift-vejleder': n = 18, '10 mdr. efter første samtale med Lift-vejleder': n = 8. Kilde: Baseret på spørgeskemadata fra løbende pulsmålinger, udarbejdet af Pluss.

Figur 11: Føler du, at du har brug for hjælp og støtte med fokus på ensomhed?

Note: Kun stillet til de unge, som jf. figur 9 har svaret 'Nej' eller 'Ved ikke' på spørgsmålet om, om de efter deres første samtale med en Lift-vejleder har opsøgt/modtaget hjælp eller støtte. '2 mdr. efter første samtale med Lift-vejleder': n = 22, '5 mdr. efter første samtale med Lift-vejleder': n = 11, '10 mdr. efter første samtale med Lift-vejleder': n = 5. Kilde: Baseret på spørgeskemadata fra løbende pulsmålinger, udarbejdet af Pluss.

Det fremgår tydeligt af figur 9, at andelen af unge, som stadig modtager hjælp 10 måneder efter første samtale med en Lift-vejleder, er lavere end den tilsvarende andel 2 måneder efter første samtale. Dette kan være en indikation på, at de unge får adresseret deres behov og derfor ikke længere har behov for hjælp, når der er gået 10 måneder. Det kan dog også være et udtryk for, at flere unge ikke møder op til tilbuddene mere end én gang, og at det ifølge Lift-vejlederne kræver tæt opfølgning at sikre kontinuitet i fremmødet. Dette er også en af grundene til, at Lift-vejlederne i flere tilfælde følger de unge hen til tilbuddene, selvom det som udgangspunkt ikke er en del af deres rolle. Hvis Lift-vejlederne taber kontakten til de unge, efter de er begyndt i et afhjælpende tilbud, vil de unge dog formentlig heller ikke have besvaret spørgeskemaet. Der er derfor formentlig et mørketal i ovenstående resultater, dvs. en gruppe unge, som ikke modtager hjælp eller som stoppede med at komme i det afhjælpende tilbud af forskellige grunde.

8 Værdien for de involverede aktører

De lokale projektledere, Lift-vejlederne, uddannelsesinstitutionerne og øvrige lokale aktører er alle enige om, at Lift har gjort en forskel for arbejdet med ensomhed i hver af kommunerne. Den mest væsentlige værdiskabelse for disse aktører er fremhævet i afsnit 8.1-8.3 nedenfor.

Selvom Lift i høj grad skaber værdi for de involverede aktører, kunne værdiskabelsen have været endnu større, hvis samtykkeprocenten havde været højere. Med en højere samtykkeprocent havde aktørerne kunnet hjælpe en større andel af de unge og dermed i endnu højere grad kunnet opnå deres ambition ved i første omgang at være med i Lift. Derudover er der fortsat en udfordring ift. tilstrækkeligt materiale til at kunne formidle Lift og begrebet ensomhed på en kvalificeret måde på uddannelsesinstitutionerne. Se afsnit 5.2 for en nærmere beskrivelse af disse forhold.

8.1 Systematisk opsporing og henvisning

De lokale aktører er enige om, at Lift har introduceret en systematik til arbejdet med at opspore svært ensomme unge. Flere aktører betoner, at det har styrket deres blik for målgruppen og givet dem et konkret værktøj at handle ud fra. En FGU-elevcoach beskriver det sådan: *"Systematik i opsporingen og en insisteren i at give hjælp på den baggrund"*. Det betyder, at flere unge får tilbudt hjælp uden direkte selv at opsøge den (ud over at de skal give samtykke og møde op til en samtale med en Lift-vejleder). Opsporingen er i flere tilfælde også en anledning til at starte en samtale om ensomhed. F.eks. i den kommunale indsats, hvor resultaterne af opsporingen kan bidrage til at snakke med de unge på en anden måde, eller på uddannelsesinstitutioner, hvor præsentationen af opsporingen kan give anledning til nogle drøftelser eleverne imellem, hvis der bliver afsat tid til det. Flere aktører fremhæver dog, at opsporingen kunne være endnu mere værdiskabende, hvis samtykkeprocenten kunne hæves, eller hvis opsporingsdata på klasse- eller skoleniveau blev brugt til at igangsætte kollektive interventioner (se kapitel 5). Begge disse forhold vil gøre det muligt at hjælpe flere af de opsporede unge end det aktuelt lykkes at hjælpe.

I forlængelse heraf kan Lift "rykke hurtigere", end mange andre tilbud til de unge kan. En trivselsvejleder fortæller: *"Det giver os en anden opmærksomhed og systematik. Og det gør noget, at man kan give dem et reelt tilbud med det samme"*. For de institutioner, der i forvejen arbejder systematisk med trivsel, har Lift i mange tilfælde passeret naturligt ind som et supplerende tilbud. Det, at man med relativt få ressourcer kan tilbyde en ung en samtale og en bro til et fællesskab, bliver betragtet som værdifuldt: *"Det er en lille ting, men det gør en stor forskel. Det er ikke en kæmpe indsats, men det er præcis det, der gør den brugbar i hverdagen"*.

8.2 Samarbejde mellem kommune og civilsamfund

Lift har været en anledning til at styrke samarbejdet mellem kommunen og civilsamfundet. Konkret har Lift bidraget til at skabe et bredere lokalt kendskab til eksisterende tilbud. Flere aktører fremhæver, at de i stigende grad oplyser om og henviser til væresteder, fritidstilbud og rådgivningstilbud, end de gjorde før. En leder fra Jobcenter Vejle fortæller f.eks.: *"Jeg tror, Lift har været et brugbart værktøj til at bygge bro til civilsamfundet – den viden, vi har fået fra Lift om, hvilke tilbud der findes, og de kontakter, vi har fået til personer i de tilbud"*. En anden fremhæver: *"Vi har altid haft fokus på, hvad der findes af tilbud i kommunen. Men jeg tror, at vores projekt kombineret med Lift har gjort, at vi tænker meget mere ind i de sociale fællesskaber, der findes i civilsamfundet, og også at have et vigtigt fokus på, at man trives socialt"*. En trivselsvejleder

på en ungdomsuddannelse understreger, at det er vigtigt at kunne *"henvise til Lift-vejledere, og at der så er kontakt til forskellige foreninger, som har mulighed for at tage de unge til sig"*.

Arbejdet med Lift har fungeret som et læringsrum, hvor det er blevet klart, hvad der virker, og hvad der er svært, når forskellige typer af aktører skal mødes om en fælles udfordring (uddybnet i kapitel 4). Tilmed er det blevet tydeligt, hvordan samspillet mellem kommunen og civilsamfundets ressourcer kan være en af nøglerne til at håndtere trivsel og ensomhed blandt unge. Den lokale projektleder i Esbjerg beskriver f.eks.: *"Vi har åbnet os endnu mere op til omverdenen. Vi var allerede vant til at arbejde meget udadtil til civilsamfundet. Men jeg tror, det har været en katalysator for mange ting. F.eks. har det skabt nogle synergier på tværs af aktører i kommunen, og så er der også noget ift. omdømme, ry og branding"*.

Flere aktører fremhæver, at der i alle kommunerne i forvejen har eksisteret fora eller netværksgrupper med fokus på unges mistrivsel, men at Lift har været en anledning til, at der er kommet flere aktører med i disse grupper. De fremhæver også, at drøftelserne i disse grupper har bidraget med viden om ensomhed og Lift, som har været brugbart i interaktionerne med de unge.

8.3 Sprog om ensomhed

Flere fremhæver, at sproget og måden, man taler om ensomhed på, er blevet ændret som følge af Lift. De nævner, at Lift har bidraget til at gøre samtaler om ensomhed mere legitime og mindre tabubelagte – særligt blandt fagpersoner. En underviser på FGU fortæller: *"Vi har også fået et fælles sprog om ensomhed. Både i måden, jeg taler om det med mine kolleger, men også i måden, vi taler om det på netværksmøder. Det bliver mindre tabubelagt"*. Nogle oplever også, at sproget tidligere har været en barriere for at arbejde med ensomhed, og at Lift på den måde har sat fokus på et emne, som tidligere har været underbelyst, og dermed har åbnet for en ny dimension i trivselsarbejdet. En Lift-vejleder fremhæver: *"Det er sådan lidt en bieffekt, at man spreder ordet og skaber opmærksomhed på Lift bredt i kommunen. Jeg føler, at der bliver skabt et sprog for det, og jo mere vi snakker om det, jo bedre er det"*.

9 Datagrundlag og metode

9.1 Opsporingsdata, registreringsdata og pulsmålinger

Det er en central del af Lift, at ungdomsuddannelser i Esbjerg, Vejle og Ballerup kommuner løbende gennemfører opsporing blandt deres elever. Opsporingen foregår ved, at eleverne besvarer et valideret spørgeskema med det formål at identificere svært ensomme unge. Spørgeskemaet består af 21 spørgsmål med fokus på ensomhed, selvværd og livstilfredshed. I spørgeskemaet kan eleverne også give samtykke til at blive kontaktet af en Lift-vejleder. I dette tilfælde bliver deres kontaktoplysninger videregivet til de relevante Lift-vejledere, som efterfølgende kontakter den unge med henblik på at få en samtale i kalenderen.

I evalueringen bidrager data fra opsporingen med baggrundsviden om, hvor mange unge der er blevet identificeret som svært ensomme. Data fra opsporingen bliver også brugt som en nul-punktsmåling for de unge, som bliver en del af Lift, og som derfor besvarer opfølgende spørgeskemaer. De anvendte opsporingsdata er trukket i juni 2025.

Når de unge i opsporingen bliver identificeret som svært ensomme og giver samtykke til at blive kontaktet af en Lift-vejleder, bliver de automatisk oprettet i Lift-vejledernes registreringssystem. Dette registreringssystem bruger Lift-vejlederne til at holde styr på, hvilke unge de kan kontakte, hvornår de skal afholde samtaler med de unge, hvilke afhjælpende tilbud de unge er hjulpet videre til o.l.

I evalueringen bidrager denne registreringsdata med viden om, hvor mange unge der har haft samtaler med en Lift-vejleder, hvor mange unge der er blevet henvist til afhjælpende tilbud og varige fællesskaber, samt hvilke afhjælpende tilbud og varige fællesskaber de er blevet henvist til. Registreringerne har også givet et indblik i de udfordringer, som de unge, der er en del af Lift, har. De anvendte registreringsdata er ligeledes trukket i juni 2025.

Pluss har sammen med Mary Fonden udviklet et kortfattet spørgeskema, som løbende skal bidrage med viden om de unges skridt på vejen mod mindre ensomhed. De unge besvarer spørgeskemaet hhv. 2, 5 og 10 måneder efter deres første samtale med en Lift-vejleder.

Når unge besvarer opsporingen, får de automatisk tildelt et anonymt, men unikt ID i Lift-vejledernes registreringssystem. Dette unikke ID er nøglen til at følge udviklingen i de enkelte unges oplevelse af ensomhed fra opsporingen til 2, 5 og 10 måneder efter deres første samtale med en Lift-vejleder. Konkret har vi integreret links til spørgeskemaerne i Lift-vejledernes registreringssystem, så alle de opsporede unge får et link, der er koblet til deres unikke ID.

I forbindelse med ovenstående dataindsamling er der opstået to komplikationer, som har gjort det svært at følge den enkelte unges udvikling i praksis. Dels har der været en teknisk fejl i registreringssystemet, som har betydet, at respondenternes unikke ID ikke automatisk er blevet koblet til linket i spørgeskemaet, dels har Lift-vejlederne i nogle tilfælde sendt det samme link til flere forskellige unge.

For at håndtere denne udfordring er vi gået til sammenkoblingen mellem respondenterne på en anderledes måde. Konkret har vi taget udgangspunkt i data for, hvornår hver respondent har afholdt den første samtale med en Lift-vejleder. Denne data bliver løbende udfyldt af Lift-vejlederne. For at sammenkoble respondenterne har vi konkret koblet besvarelserne af spørgeskemaet, som skal besvares hhv. 2, 5 og 10 måneder efter første samtale med en Lift-vejleder, med

det unikke ID i registreringssystemet, som er fra den rigtige kommune, og som har modtaget spørgeskemaet tidsmæssigt tættest på (men stadig før), at den relevante spørgeskemabesvarelse er påbegyndt.

Denne metode er naturligvis forbundet med en vis usikkerhed. Derfor præsenterer vi som udgangspunkt også resultaterne fra spørgeskemaundersøgelserne separat for hver undersøgelse. I teksten nævner vi dog også resultaterne af de analyser, hvor vi har koblet de unges besvarelser på individniveau. Datagrundlaget 2 måneder efter første Lift-vejledersamtale er baseret på 56 gennemførte besvarelser, mens henholdsvis 29 og 13 respondenter har gennemført spørgeskemaet 5 og 10 måneder efter første Lift-vejledersamtale.

9.2 Interviews med lokale projektledere, Lift-vejledere og lokale aktører

Vi har samlet set gennemført tre evalueringsnedslag i projektperioden. Rapporterne for to af disse nedslag er tilgængelige på Mary Fondens hjemmeside. På tværs af de tre nedslag har vi afholdt i alt 36 interviews med henholdsvis lokale projektledere, Lift-vejledere og øvrige lokale aktører.

21 af disse 36 interviews har vi gennemført i maj-juni 2025 i forbindelse med nærværende rapport. Konkret har vi interviewet de lokale projektledere samt Lift-vejlederne i de tre kommuner. Disse interviews blev afholdt fysisk og varede alle cirka 2 timer. Interviews med Lift-vejledere blev udført som gruppeinterviews. Tilmed har vi afholdt 15 interviews med øvrige lokale aktører på tværs af de tre kommuner – f.eks. uddannelsesinstitutioner eller andre dele af de kommunale forvaltninger. Disse interviews blev afholdt online og varede 45-60 minutter.

9.3 Interviews med unge

På tværs af de tre evalueringsnedslag har vi interviewet 23 unge, der har haft minimum én samtale med en Lift-vejleder. Ti af disse har vi afholdt ifm. den afsluttende evaluering. Nogle interviews blev afholdt fysisk i forlængelse af interviews med den lokale projektledelse og Lift-vejlederne. Andre blev foretaget over telefon. Hvert interview varede mellem 20 og 30 minutter.

Lift-vejlederne fik til opgave at finde seks unge hver, der havde mulighed for og lyst til at deltage i et interview. Det viste sig at være mere vanskeligt end forventet, og vi har derfor heller ikke kunne opnå spredning ift. f.eks. køn, behov/udfordringer og antal samtaler. De unge fik tildelt et biografgavekort som tak for deres deltagelse. Vi havde derudover et ønske om at tale med fem unge, der ikke har valgt at blive en del af Lift. Det har ikke været muligt, da Lift-vejlederne ikke kunne finde nogen unge, der ville stille op. Vi har dog modtaget flere unges årsager til ikke at være med i Lift på skrift fra Vejle Kommune. Samtidig har vi observeret en opsporings-session på samlet tre ungdomsuddannelser i Esbjerg og Vejle, ligesom vi i forlængelse af hver af disse opsporings-sessioner har afholdt et fokusgruppinterview med 3-5 unge i hvert med fokus på deres oplevelse af opsporingen og beslutningen om at give samtykke.

Vi er opmærksomme på, at de unge, som vi har talt med, potentielt også er dem, der har fået størst værdi af Lift. Denne potentielle bias kan opstå på baggrund af en psykologisk mekanisme, der gør, at de unge er mere tilbøjelige til at tale med evaluator, hvis de har fået et stort udbytte af deres deltagelse i Lift. Vi har forsøgt at kompensere for denne bias gennem spørgeskema-besvarelser samt interviews med Lift-vejlederne.

Om PLUSS

Pluss arbejder for et tillidsbåret samfund, hvor tillid erstatter behovet for kontrol og dokumentation. Vi hjælper vores kunder med at skabe forudsætninger for tillid gennem klar **retning**, effektiv **handling** og løbende **læring**. Vi arbejder altid i tæt samarbejde med vores kunder og partnere, ofte i rollen som kritiske venner, der udfordrer og støtter. Siden 2001 har kunder fået rådgivning, hjælp og ekspertise fra vores 25 konsulenter, fordelt på kontorerne i Aarhus og København.